

Dokument zasedanja

A9-0225/2022

29.7.2022

POROČILO

o novi strategiji EU za gozdove do leta 2030 – trajnostno gospodarjenje z gozdovi v Evropi
(2022/2016(INI))

Odbor za kmetijstvo in razvoj podeželja

Poročevalka: Ulrike Müller

Pripravljalnica mnenja (*):

Luisa Regimenti, Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane

(*) Postopek s pridruženim odborom – člen 57 Poslovnika

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	30
MNENJE ODBORA ZA OKOLJE, JAVNO ZDRAVJE IN VARNOST HRANE.....	34
MNENJE ODBORA ZA RAZVOJ	48
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	56
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	57

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o novi strategiji EU za gozdove do leta 2030 – trajnostno gospodarjenje z gozdovi v Evropi (2022/2016(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 16. julija 2021 z naslovom Nova strategija EU za gozdove do leta 2030 (COM(2021)0572),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. oktobra 2020 o evropski strategiji za gozdove – nadaljnji koraki¹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. aprila 2015 o novi gozdarski strategiji EU: za gozdove in gozdarski sektor²,
- ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti člena 4,
- ob upoštevanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 ter ciljev trajnostnega razvoja,
- ob upoštevanju sporazuma, sprejetega na 21. konferenci pogodbenic Okvirne konvencije Organizacije združenih narodov o spremembi podnebja (COP21) v Parizu 12. decembra 2015 (Pariški sporazum),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru (COM(2019)0640) ter naknadnih političnih usmeritev predsednice Komisije Ursule von der Leyen in Komisije,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (v nadaljnjem besedilu: evropska podnebna pravila)³,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 ter spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 in Sklepa št. 529/2013/EU⁴,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov⁵ (v nadaljnjem

¹ UL C 395, 29.9.2021, str. 37.

² UL C 346, 21.9.2016, str. 17.

³ UL L 243, 9.7.2021, str. 1.

⁴ UL L 156, 19.6.2018, str. 1.

⁵ UL L 328, 21.12.2018, str. 82.

besedilu: direktiva o energiji iz obnovljivih virov),

- ob upoštevanju Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (direktiva o habitatih)⁶,
- ob upoštevanju Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/268 z dne 28. oktobra 2020 o spremembi Priloge IV k Uredbi (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta glede referenčnih vrednosti za gospodarjenje z gozdovi, ki jih morajo države članice upoštevati v obdobju 2021–2025⁷,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. maja 2020 z naslovom Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 – Vračanje narave v naša življenja (COM(2020)0380),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 10. marca 2020 z naslovom Nova industrijska strategija za Evropo (COM(2020)0102),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 30. junija 2021 z naslovom Dolgoročna vizija za podeželska območja EU – do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040 (COM(2021)0345),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 14. oktobra 2020 z naslovom Val prenove za Evropo – ekologizacija stavb, ustvarjanje delovnih mest, izboljšanje življenj (COM(2020)0662),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. oktobra 2018 z naslovom Trajnostno biogospodarstvo za Evropo: krepitev povezave med gospodarstvom, družbo in okoljem (COM(2018)0673),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 23. marca 2022 z naslovom Zagotavljanje prehranske varnosti in krepitev odpornosti prehranskih sistemov (COM(2022)0133),
- ob upoštevanju pobude novi evropski Bauhaus,
- ob upoštevanju osnutka uredbe Komisije o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgov z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije ter razveljavitvi Uredbe Komisije (EU) št. 702/2014⁸,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 5. novembra 2021 o novi strategiji EU za gozdove do leta 2030,
- ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 8. decembra 2021 o sporočilu Komisije z naslovom Nova strategija EU za gozdove do leta 2030⁹,
- ob upoštevanju mnenja Evropskega odbora regij z dne 28. aprila 2022 o sporočilu

⁶ UL L 206, 22.7.1992, str. 7.

⁷ UL L 60, 22.2.2021, str. 21.

⁸ UL L 189, 10.5.2022, str. 1.

⁹ UL C 152, 6.4.2022, str. 169.

Komisije z naslovom Nova strategija EU za gozdove do leta 2030,

- ob upoštevanju odgovornosti držav članic EU na podlagi Konvencije Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji,
- ob upoštevanju poročila Evropskega računskega sodišča iz leta 2021 z naslovom Posebno poročilo 21/2021 – Financiranje EU za biotsko raznovrstnost in podnebne spremembe v gozdovih EU: pozitivni, vendar omejeni rezultati,
- ob upoštevanju publikacije Komisije iz leta 2018 z naslovom Smernice o kaskadni uporabi biomase z izbranimi primeri dobre prakse za lesno biomaso,
- ob upoštevanju poročila Skupnega raziskovalnega središča Komisije iz leta 2020 z naslovom Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment (Kartiranje in ocenjevanje ekosistemov in njihovih storitev: ocena ekosistemov EU),
- ob upoštevanju poročila Evropske agencije za okolje iz leta 2020 z naslovom State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013-2018 (Stanje narave v EU – rezultati poročanja na podlagi direktiv o naravi za obdobje 2013–2018),
- ob upoštevanju poročila Forest Europe iz leta 2020 z naslovom State of Europe's Forests 2020 (Stanje evropskih gozdov leta 2020),
- ob upoštevanju ocenjevalnega poročila o biološki raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah, ki ga je pripravila Medvladna platforma o biološki raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES),
- ob upoštevanju Kunminške izjave z naslovom Ecological Civilization: Building a Shared Future for All Life on Earth (Ekološka civilizacija: izgradnja skupne prihodnosti za vsa živa bitja na planetu),
- ob upoštevanju poročila delovne skupine II za medvladni odbor (IPCC) o podnebnih spremembah z naslovom Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability (Podnebne spremembe 2022: vplivi, prilagoditev in ranljivost),
- ob upoštevanju posebnega poročila IPCC o podnebnih spremembah, dezertifikaciji, degradaciji tal, trajnostnem gospodarjenju z zemljišči, prehranski varnosti in tokovih toplogrednih plinov v kopenskih ekosistemih,
- ob upoštevanju sodbe Sodišča Evropske unije z dne 17. aprila 2018 v zadevi C-441/17, *Evropska komisija proti Republiki Poljski*¹⁰,

¹⁰ Sodba Sodišča Evropske unije z dne 17. aprila *Evropska Komisija proti Republiki Poljski C-441/17*, ECLI:EU:C:2018:255 (Neizpolnitev obveznosti države – Okolje – Direktiva 92/43/EGS – Ohranjanje naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst – Člen 6(1) in (3) – Člen 12(1) – Direktiva 2009/147/ES – Ohranjanje prostoživečih ptic – Člena 4 in 5 – Območje Natura 2000 „Puszcza Białowieska“ – Sprememba gozdnogospodarskega načrta – Povečanje količine lesa, ki ga je mogoče izkoriščati – Načrt ali projekt, ki ni neposredno potreben za upravljanje območja in lahko na to območje pomembno vpliva – Ustrezna presoja posledic za območje – Poseg v celovitost območja – Dejansko izvajanje ohranitvenih ukrepov – Vplivi na razmnoževališča in počivališča zavarovanih vrst).

- ob upoštevanju več projektov in praks za usklajevanje informacij o gozdovih v Evropi (Evropska nacionalna mreža za popis gozdov (ENFIN), projekt FutMon, projekt Diabolo, European Atlas of Forest Tree Species (evropski atlas gozdnih drevesnih vrst), program kartiranja in ocenjevanja ekosistemov in njihovih storitev),
 - ob upoštevanju poročila z delavnice o biotski raznovrstnosti in podnebnih spremembah, ki je potekala 10. junija 2021 pod skupnim pokroviteljstvom IPBES in IPCC,
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
 - ob upoštevanju mnenj Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane in Odbora za razvoj,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja (A9-0225/2022),
- A. ker je EU določila zavezujoče cilje, da je treba do leta 2030 emisije toplogrednih plinov zmanjšati za najmanj 55 % in najkasneje do leta 2050¹¹ doseči podnebno nevtralnost; ker se je EU zavezala doseganju ciljev trajnostnega razvoja OZN, tudi cilja št. 15, ki je zaščititi, obnoviti in spodbujati trajnostno izkoriščanje kopenskih ekosistemov, trajnostno gospodariti z gozdovi, boriti se proti dezertifikaciji, zaustaviti degradacijo tal in odpraviti njene posledice ter zaustaviti zmanjševanje biotske raznovrstnosti, ter zavezam Pariškega sporazuma in konference OZN o podnebnih spremembah iz leta 2021 (COP26); ker bodo imeli gozdovi ter panoge in storitve, ki temeljijo na gozdarstvu, kot tudi lastniki in delavci pomembno in nenadomestljivo vlogo pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja in Pariškega sporazuma, gozdni ekosistemi in njihova skladišča ogljika pa so bistveni za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, saj absorbirajo in skladiščijo približno 10 % emisij toplogrednih plinov v Evropi¹² ter so glavni gostitelji biotske raznovrstnosti;
- B. ker člen 4 PDEU določa deljene pristojnosti in odgovornost v zvezi z gozdovi, zlasti v okviru okoljske politike EU, pri čemer se ne sklicuje na skupno gozdarsko politiko EU in tako ohranja gozdarsko politiko v pristojnosti držav članic; ker je treba na področjih, kjer okoljska, podnebna in druge ustrezne politike obravnavajo gozdove, zaradi velike raznolikosti gozdov EU z vidikov biogeografije, strukture, velikosti, biotske raznovrstnosti, vzorcev lastništva in obstoječih politik pri oblikovanju in izvajanju nove strategije EU za gozdove (v nadaljnjem besedilu: strategija) in zadevne zakonodaje EU ustrezno uporabljati načeli subsidiarnosti in sorazmernosti; ker je treba podrobno o gospodarjenju z gozdovi prilagoditi na nacionalni in regionalni ravni s pristopom od spodaj navzgor; ker je potrebno nadaljnje usklajevanje na ravni EU, da bi uspešneje izpolnjevali cilje evropskega zelenega dogovora ter izračunali morebitne zmanjšanje emisij in omejitve rabe gozdov, saj imajo gozdovi pomembno vlogo pri doseganju evropskih podnebnih ciljev;
- C. ker bi bilo treba med izvajanjem strategije pri upravljanju kompromisov, vzpostavljanju sinergij in iskanju primerne ravnovesja med več funkcijami gozdov, vključno s

¹¹ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti.

¹² Poročilo Evropske agencije za okolje št. 5/2016 z naslovom European Forest Ecosystems: State and Trends (Evropski gozdni ekosistemi – stanje in gibanja).

socialno-ekonomsko, okoljsko in podnebno, upoštevati načelo evropskega zelenega dogovora kot medsektorskega pristopa za obravnavo podnebnih in okoljskih izzivov, ki omogoča ustrezno zaščito narave in biotske raznovrstnosti, tako da se pri tem ustvarjajo trajnostna rast in delovna mesta v z viri gospodarnem, brezogljicnem, v celoti krožnem in konkurenčnem gospodarstvu v mejah zmogljivosti planeta; ker je „ekosistem“ fizično okolje, sestavljeno iz živih in neživih delov, ki so med seboj povezani; ker ekosistemi s temi povezavami ustvarjajo koristi za ljudi in gospodarstvo, imenovane „ekosistemske storitve“; ker podnebne spremembe in izguba biotske raznovrstnosti ter povezane ekosistemske storitve sistemsko ogrožajo družbo; ker je gozdovi ponujajo širok nabor ekosistemskih storitev, kot so oskrba z lesom, nelesnimi proizvodi in hrano, sekvestracija ogljika, zatočišče za biotsko raznovrstnost, čist zrak in voda, koristi za lokalno podnebje, zaščita pred naravnimi tveganji, kot so plazovi, poplave, suša in udori kamenja, imajo pa tudi rekreacijsko, kulturno in zgodovinsko vrednost; ker si je treba pri trajnostnem gospodarjenju z gozdovi prizadevati za ravnovesje različnih ekosistemskih storitev in podpirati prizadevanja za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje;

- D. ker lesni proizvodi prispevajo k blaženju podnebnih sprememb s shranjevanjem ogljika in nadomeščanjem izdelkov z velikim ogljičnim odtisom, vključno z gradbenim materialom, materialom za embalažo, tekstilom, kemikalijami in gorivi; ker so lesni proizvodi obnovljivi in jih je v veliki meri mogoče reciklirati ter imajo zato velik potencial za podporo krožnem biogospodarstvu; ker so zato gozdarski sektor in gozdarske panoge ključni akterji zelenega gospodarstva;
- E. ker se s svežnjem „Pripravljeni na 55“ in v skladu s ciljem uskladitve podnebne politike s Pariškim sporazumom revidirata direktiva o energiji iz obnovljivih virov in uredba o vključitvi emisij toplogrednih plinov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva¹³; ker je Komisija predlagala uredbu o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov; ker morajo biti te pobude glede na evropski koncept večnamenskih gozdov skladne s političnimi cilji na visoki ravni iz zelenega dogovora, akcijskim načrtom za biogospodarstvo, strategijo za krožno gospodarstvo, strategijo za gozdove, strategijo za biotsko raznovrstnost in dolgoročno vizijo za podeželska območja;
- F. ker je lastništvo gozdov v Evropi raznoliko v smislu velikosti površin in lastniške strukture, kar vodi v veliko raznolikost modelov gospodarjenja; ker približno 60 % gozdov EU pripada 16 milijonom zasebnih lastnikov¹⁴, med katerimi je znaten delež malih posestnikov¹⁵, preostalih približno 40 % gozdov v EU pa je v različnih oblikah

¹³ Uredba (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030, UL L 156, 19.6.2018, str. 1.

¹⁴ Sporočilo Komisije z dne 16. julija 2021 z naslovom Nova strategija EU za gozdove do leta 2030 (COM(2021)0572).

¹⁵ V Evropi kot celoti večina zasebnih gospodarstev obsega 10 ha ali manj – Forest Europe, *State of Europe's Forests 2020*, 2020; 50 % gozdov v zasebni lasti v Nemčiji je manjših od 20 hektarjev, https://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/bundeswaldinventur3.pdf?jsessionid=972A5297B9463D98948E787D1AA78F19.live921?__blob=publicationFile&v=3; približno dve tretjini gozdov v zasebni lasti v Franciji je manjših od 1 hektarja, https://franceboisforet.fr/wp-content/uploads/2021/04/Brochure_chiffresClesForetPrivee_2021_PageApage_BD.pdf; približno 45 % lastnikov na Finskem imajo po manj kot 10 hektarjev, <https://www.luke.fi/en/natural-resources/forest/forest-resources-and-forest-planning/forest-ownership/>; približno 50 % lastnikov v Latviji imajo po manj kot 5 hektarjev,

javne lasti; ker ima majhno število lastnikov gozdov v lasti velik delež gozdnih površin, nekateri od njih pa so tudi lastniki glavnih obratov za predelavo lesa v EU; ker bodo vključevanje, spremljanje in spodbujanje teh lastnikov - pred kaznovanjem - s celovitim političnim in zakonodajnim okvirom, ki bo zagotavljal pravno varnost in bo temeljil na priznanju njihovih lastninskih pravic, upravljavskih izkušenj, obsegu prihodka iz upravljanja z gozdovi in posebnih izzivov, ključni za doseganje ciljev strategije, vključno z zagotavljanjem podnebnih in drugih ekosistemskih storitev; ker je zato pomembno poskrbeti, da bo ta okvir jasen, pregleden in deležnikom ne bo nalagal velikih upravnih bremen;

- G. ker je približno 5 % celotne svetovne gozdne površine v EU, gozdovi pa predstavljajo 43 % kopenske površine EU, kar je malo večji delež od kmetijskih površin, in 80 % njene kopenske biotske raznovrstnosti¹⁶; ker se je po poročanju Evropske agencije za okolje o stanju in obetih za evropsko okolje za leto 2020: znanje za prehod na trajnostno Evropo¹⁷, biotska raznovrstnost v Evropi močno zmanjšala; ker je skoraj 23 % evropskih gozdov uvrščenih med območja Natura 2000 – v nekaterih državah članicah ta delež presega 50 % gozdov; ker skoraj polovico naravnih habitatov v omrežju Natura 2000 predstavljajo gozdovi;
- H. ker najnovejši podatki, zbrani v skladu s členom 17 direktive o habitatih, kažejo, da je samo 49 % gozdnih habitatov v dobrem stanju¹⁸, za 29,6 % stanje ni znano, 21,1 % pa jih je v slabem stanju ali jih je treba izboljšati; ker osredotočanje izključno na zbirne podatke morda ne zadošča za opredelitev in obravnavo ključnih informacij o najnujnejših vprašanih in je zato treba upoštevati bolj specifične kazalnike trendov stanja in pritiskov ter prispevati k temu, da bodo manjkajoči podatki v prihodnje na voljo; ker ti kazalniki ne podpirajo skupne negativne ocene stanja gozdov EU, ampak kažejo tako pozitivne kot negativne trende¹⁹, na katere se je treba odzvati večplastno in v vsakem primeru posebej; ker so gozdovi vse občutljivejši na vplive podnebnih sprememb, zlasti na vse pogostejše gozdne požare; ker je obsežna količinska opredelitev posledic takšnih motenj za odpornost in produktivnost gozdov še vedno velik izziv;
- I. ker bi moralo boljše poznavanje morebitnih podnebno pogojenih naravnih motenj za evropske gozdove zagotoviti nadaljnjo podporo pri usmerjanju gospodarjenja z gozdovi in prispevati k politikam prilagajanja za obravnavo teh ranljivosti;
- J. ker so zbiranje in vzdrževanje preglednih in zanesljivih visokokakovostnih podatkov, izmenjava znanja in najboljših praks ter ustrezno financiranje in dobro usklajene

https://www.zm.gov.lv/public/ck/files/MAF_parskats_Silava_privat_meza_apsaimn_monitorings.pdf

¹⁶ Science for Environment Policy, *European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation* (Znanost za okoljsko politiko, Evropski gozdovi za biotsko raznovrstnost, blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje), Future Brief 25, Oddelek za znanstveno komuniciranje, UWE Bristol, 2021, <https://ec.europa.eu/znanost-okoljska-politika>.

¹⁷ Evropska agencija za okolje, *The European environment — state and outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe* (Poročilo o stanju in obetih za evropsko okolje za leto 2020 ter znanju za prehod na trajnostno Evropo), 11. maj 2020, str. 83, <https://www.eea.europa.eu/soer-2020/>

¹⁸ Sporočilo Komisije z dne 16. julija 2021 z naslovom Nova strategija EU za gozdove do leta 2030 (COM(2021)0572).

¹⁹ Skupno raziskovalno središče (JRC), *Mapping and Assessment of Ecosystems and Their Services: An EU ecosystem assessment* (Kartiranje in ocenjevanje ekosistemov in njihovih storitev: ocena ekosistemov EU), 2020. za trende stanja glej tudi *Forest Europe, State of Europe's Forests 2020* (Stanje evropskih gozdov), 2020.

raziskave osrednjega pomena za soočanje z izzivi in ustvarjanje priložnosti ter za omogočanje različnih funkcij gozdov, vključno z različnimi koristmi, ki jih zagotavljajo proizvodi gospodarskih panog, ki temeljijo na gozdarstvu, v vse bolj zapletenem okolju; ker so razpoložljivi podatki o gozdovih na ravni EU nepopolni in različne kakovosti, kar ovira usklajevanje med EU in državami članicami na področju gospodarjenja z gozdovi in njihovega ohranjanja; ker je zlasti potrebno boljše spremljanje stanja gozdnih ekosistemov, pa tudi učinkov gozdarskih ukrepov na biotsko raznovrstnost in podnebje;

- K. ker je Organizacija OZN za prehrano in kmetijstvo (FAO) glavni forum na mednarodni ravni za razvoj mednarodno dogovorjenih opredelitev gozdov in gozdarstva; ker FAO zbira in daje na voljo podatke o gozdovih in gozdarstvu; ker Evropska komisija in države članice prispevajo k delu FAO;
- L. ker so različne gozdne ekosistemske storitve v vsem gozdarskem sektorju in gozdarskih panogah pomemben steber dohodkov in zaposlovanja, zlasti na podeželju, z njihovo nadaljnjo uporabo pa tudi na mestnih območjih; ker bi bilo treba pri izvajanju strategije ustrezno pozornost nameniti razvoju dohodkov in zaposlovanja, pa tudi privlačnosti zaposlovanja v sektorju z razvojem kakovostnih zaposlitev, socialne varnosti, nenehnega izpopolnjevanja priložnosti za usposabljanje prek deležnikov in ustreznih izobraževanj za upravljavce in delavce; ker se je zaposlenost v evropskem gozdarstvu med letoma 2000 in 2015 zmanjšala za tretjino – predvsem zaradi povečane mehanizacije v lesni in papirni industriji²⁰; ker lahko izboljšana zasnova gozdarskih strojev prispeva k varstvu delavcev in zmanjša vpliv na tla in vodo; ker sta sečnja in lesna industrija med najnevarnejšimi sektorji industrije in imata visoko stopnjo nesreč pri delu, poklicnih boleznih in veliko primerov zgodnje upokojitve;
- M. ker se površina in količina biomase v evropskih gozdovih povečujeta²¹ v nasprotju z zaskrbljujočimi svetovnimi trendi krčenja gozdov; ker ima lahko EU pomembno vlogo pri obravnavanju svetovnega krčenja gozdov, kot je poudarila Evropska komisija v predlogu uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov; ker bi lahko evropska strategija za gozdove, ki vključuje dobre prakse za gospodarsko vzdržno trajnostno gospodarjenje z gozdovi, poleg urejanja uvoza prispevala k izboljšanju gospodarjenja z gozdovi na svetovni ravni;
- N. ker se po svetu uporabljajo prostovoljne sheme certificiranja trajnostnega gospodarjenja z gozdovi; ker so sheme certificiranja bistveno orodje za izpolnjevanje zahtev iz uredbe EU o lesu²² glede skrbnega pregleda²³;
- O. ker bi proces trajnostnega gospodarjenja z gozdovi v Evropi moral prinesiti pravo

²⁰ Poročilo Forest Europe iz leta 2020 z naslovom State of Europe's Forests 2020 (Stanje evropskih gozdov leta 2020).

²¹ Skupno raziskovalno središče (JRC), *Mapping and Assessment of Ecosystems and Their Services: An EU ecosystem assessment* (Kartiranje in ocenjevanje ekosistemov in njihovih storitev: ocena ekosistemov EU), 2020. za trende stanja glej tudi Forest Europe, *State of Europe's Forests 2020*, 2020.

²² Uredba (EU) št. 995/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2010 o določitvi obveznosti gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg les in lesne proizvode (UL L 295, 12.11.2010, str. 23).

²³ Evropska komisija, Generalni direktorat za okolje, *tudy on certification and verification schemes in the forest sector and for wood-based products* (Študija o shemah certificiranja in preverjanja v gozdarskem sektorju in za lesne izdelke, Urad za publikacije Evropske unije), 2021, <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/afa5e0df-fb19-11eb-b520-01aa75ed71a1>

ravnotežje med tremi trajnostnimi stebri, ki so varstvo okolja, socialni razvoj in gospodarski razvoj;

- P. ker merila in kazalniki za opredelitev trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, ki se običajno uporabljajo v EU, temeljijo na vseevropskem sodelovanju v procesu Forest Europe, katerega podpisnice so vse države članice in Evropska komisija; ker je organizacija Forest Europe kot del svojega stalnega delovnega programa začela ponovno presoјati opredelitev trajnostnega gospodarjenja z gozdovi; ker organizacija Forest Europe zbira in daje na voljo informacije o stanju in trendih v gozdovih in gozdarstvu na podlagi meril trajnostnega gospodarjenja z gozdovi; ker je treba zagotoviti, da kazalniki in pragovi temeljijo na dokazih, ter v zvezi s tem tesno sodelovati z državami članicami; ker bi novi pregledni kazalniki in pragovi lahko izboljšali trajnost sektorja zaradi njegovega pomena za okoljske, gospodarske in družbene vrednote; ker bo treba okvir za trajnostno gospodarjenje z gozdovi jasno opredeliti, zlasti glede meril, kazalnikov in pragov v zvezi z zdravjem ekosistemov, biotsko raznovrstnostjo in podnebnimi spremembami, da bo postal natančnejše in uporabnejše presejalno orodje za določitev in primerjavo različnih pristopov h gospodarjenju, njihovega vpliva ter splošnega stanja in ohranjenosti evropskih gozdov; ker bi trajnostno gospodarjenje z gozdovi moralo spremljati spodbujanje večnamenske vloge gozdov, da bi bilo povsem usklajeno z raznolikostjo gozdov ter posebnimi značilnostmi posameznih regij;
- Q. ker je kmetijsko-gozdarski sistem, opredeljen kot sistem rabe zemljišč, kjer se na istem zemljišču sočasno gojijo drevesa in izvaja kmetijstvo, skupek sistemov upravljanja zemljišč, kjer se lahko spodbudi splošna produktivnost, ustvarja več biomase, ohranjajo in obnavljajo tla, preprečuje dezertifikacija ter zagotavljajo dragocene ekosistemske storitve; ker v EU obstajata dve glavni vrsti kmetijsko-gozdarskih sistemov: drevesno-pašno kmetijsko gozdarstvo (paša živali ali živalska krma pod drevesi) in drevesno-poljedelsko kmetijsko gozdarstvo (gojenje pridelkov pod drevesi, z razmikom med vrstami, da je dovolj prostora za traktor); ker je večina obstoječih kmetijsko-gozdarskih sistemov v EU gozdno-pašnih sistemov, razširitev drevesno-poljedelskih sistemov pa lahko prinese številne koristi zaradi pritiskov na okolje;
- R. ker je namen strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 „opredeliti, evidentirati, spremljati in strogo zavarovati vse preostale primarne in starorasle gozdove v EU“; ker je varstvo gozdov, vključno z vsemi preostalimi primarnimi in staroraslimi gozdovi EU, ključnega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti in blažitev podnebnih sprememb; ker je v skladu s poročilom Skupnega raziskovalnega središča²⁴ iz leta 2021 v Evropi ohranjenih le 4,9 milijona hektarjev primarnih gozdov in pragozdov, kar predstavlja zgolj 3 % skupnih gozdnih površin Unije in 1,2 % njene kopenske mase; ker imajo primarni in starorasli gozdovi ključno vlogo pri ohranjanju biotske raznovrstnosti; ker so v primerjavi z drugimi gozdovi v isti ekoregiji pogosto biotsko zelo raznovrstni in ker v njih živijo številne različne vrste, vključno s specifičnim živalstvom in rastlinstvom; ker primarni in starorasli gozdovi zagotavljajo tudi širok nabor drugih ključnih ekosistemskih storitev; ker je za pravilno oblikovanje, izvajanje in spremljanje politik potrebna operativna opredelitev primarnih in staroraslih

²⁴ Skupno raziskovalno središče (JRC), *Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe* ((Kartiranje in ocenjevanje primarnih in staroraslih gozdov v Evropi), 2021

gozdov;

- S. ker je mreža Integrate platforma predstavnikov različnih evropskih držav, ki je nastala na pobudo več držav članic, podpira pa jo Stalni odbor Komisije za gozdarstvo, ponuja pa znanstvene nasvete in deluje kot pomembno gonilo za opredeljevanje načinov vključevanja ohranjanja narave v trajnostno gospodarjenje z gozdovi; ker ima delo platforme pomembno vlogo pri izmenjavi izkušenj in dobrih praks;
- T. ker je bil v projektu Alterfor, ki se je financiral iz programa Obzorje 2020, obravnavan potencial za optimizacijo metod gospodarjenja z gozdovi, ki se zdaj uporabljajo, in so bili predstavljeni alternativni modeli gospodarjenja s pripadajočimi sezname priložnosti in izzivov;
- U. ker se v projektu SINCERE, financiranem iz programa Obzorje 2020, razvijajo nove politike in novi poslovni modeli s povezovanjem znanja in strokovnih izkušenj iz prakse, znanosti in politike, in sicer po vsej Evropi in zunaj nje, cilj projekta pa je raziskati nove načine za okrepitev gozdnih ekosistemskih storitev tako, da to koristi lastnikom gozdov in ustreza širšim družbenim potrebam;
- V. ker bo vojna v Ukrajini močno vplivala na uvoz lesa, zlasti brezovega, katerega 80-odstotni delež na svetovni ravni proizvede Rusija, ter na evropski lesnopredelovalni sektor in uvoz predelanih proizvodov; ker se zaradi legitimnih sankcij, ki so bile naložene Rusiji po invaziji na Ukrajino, postavlja vprašanje odvisnosti EU od uvoza lesa iz Rusije; ker EU približno 80 % povpraševanja po lesu zadovolji z domačimi viri, uvoz iz Rusije pa pomeni le približno 2 % celotne porabe; ker sta Finska in Švedska največji uvoznici neobdelanega okroglega lesa v EU iz Rusije in ju bo prepoved trgovine prizadela²⁵;
- W. ker je nezakonita sečnja, tudi sečnja na zavarovanih območjih, kot so območja Natura 2000, trajajoča in nerešena težava v številnih državah članicah;
- X. ker so gozdovi bistvenega pomena za telesno in duševno zdravje in dobro počutje ljudi, spodbujajo prehod na gospodarstvo brez fosilnih goriv in imajo pomembno vlogo v življenju lokalnih skupnosti, zlasti na podeželju, kjer pomembno prispevajo k možnostim preživljanja lokalnih prebivalcev;
- 1. pozdravlja novo strategijo EU za gozdove in njen cilj, da bi povečali uravnotežen prispevek večnamenskih gozdov k ciljem zelenega dogovora in strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, zlasti ciljema ustvarjanja zelene rasti in zelenih delovnih mest, ter cilju doseganja ogljično nevtralnega, okoljsko trajnostnega in povsem krožnega gospodarstva in podnebne nevtralnosti najkasneje do leta 2050; poudarja pomen trdne znanstveno podprte strategije, ki upošteva okoljske, socialne in gospodarske razsežnosti trajnosti na celosten in uravnotežen način, saj gozdovi poleg tega, da prispevajo k podnebnim ciljem in ciljem biotske raznovrstnosti, tudi z varstvom tal in vode, zagotavljajo gospodarske in družbene koristi ter številne storitve, od sredstev za preživljanje do rekreacije;

²⁵ <https://www.wur.nl/en/research-results/research-institutes/environmental-research/show-wenr/does-the-eu-depend-on-russia-for-its-wood.htm>

2. obžaluje, da nova strategija EU za gozdove ni bila ustrezno pripravljena v sodelovanju z Evropskim parlamentom, državami članicami in deležniki ter da se stališča sozakonodajalcev niso ustrezno upoštevala; poudarja, da je pomembno krepiti sodelovanje v smislu izvajanja nove strategije EU za gozdove do leta 2030;
3. priznava, da so v skladu s trajnostnim gospodarjenjem z gozdovi ter za povečanje kakovosti in raznolikosti gozdnih ekosistemov ohranjanje, varstvo, krepitev, obnova in trajnostna raba zdravih in odpornih gozdov temeljni cilji strategije EU za gozdove ter vseh akterjev v gozdarstvu in vrednostni verigi, ki temelji na gozdarstvu, pri čemer se les uporablja kot vsestranska, obnovljiva surovina za čim večjo samozadostnost v EU; poleg tega ugotavlja, da so ti cilji v skladu s pričakovanji in zahtevami družbe ter ključnimi prednostnimi nalogami prebivalcev EU; poudarja, da lahko sonaravno gozdarstvo in trajnostno gospodarjenje z gozdovi prineseta podobne ali boljše gospodarske koristi, hkrati pa se pri tem ohranjata in spodbujata celovitost in odpornost ekosistemov, potencial gozdov kot ponorov ogljika in zatočišč biotske raznovrstnosti ter za okrepanje biotske raznovrstnosti pa se izboljšuje;
4. priznava, da imajo gozdovi, njihova biotska raznovrstnost in edinstveni ekosistemi ključno vlogo pri prispevanju k zdravju okolja, ukrepom za blažitev podnebnih sprememb, zagotavljanju čistega zraka, stabilnosti vode in tal ter rodovitnosti, hkrati pa številnim vrstam zagotavljajo raznolike habitate in mikrohabitate, s čimer podpirajo bogato biotsko raznovrstnost; poudarja bistveno vlogo gozdov za zdravje in dobro počutje ljudi, kar zajema tudi urbane in primestne gozdove, ki so dostopni tistim, ki najbolj nimajo stika z naravo, ter za zagotavljanje izobraževalnih in turističnih storitev; poudarja, da je treba spodbujati pristop „eno zdravje“, pri katerem se priznava neločljiva povezanost med zdravjem ljudi, zdravjem živali in zdravo naravo; poudarja, da je dobro gospodarjenje z območji Natura 2000 bistveno za ohranjanje in krepitev evropske biotske raznovrstnosti ter ekosistemov in storitev, ki jih zagotavljajo;
5. poudarja bistveno vlogo gozdnih ekosistemov pri blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter prispevanju k cilju EU, da najpozneje do leta 2050 doseže podnebno nevtralnost; priznava, da podnebne spremembe na nekaterih območjih spreminjajo zmogljivost gozdov za rast, povečujejo pogostost in resnost suše, poplav in požarov ter spodbujajo novih širjenje škodljivih organizmov in bolezni, ki vplivajo na gozdove; ugotavlja, da imajo neokrnjeni ekosistemi večjo sposobnost za premagovanje okoljskih stresorjev kot degradirani ekosistemi, vključno s spremembami podnebja, saj jim njihove lastnosti omogočajo, da čim bolj povečajo prilagoditveno sposobnost; poudarja, da bodo podnebne spremembe v prihodnjih letih še bolj negativno vplivale na evropske gozdove, še zlasti na območjih z monokulturnimi gozdnimi sestoji z drevesi enake starosti; v zvezi s tem poudarja, da je treba okrepiti odpornost evropskih gozdov, zlasti s povečanjem strukturne in funkcionalne raznolikosti gozdov ter raznolikosti njihove sestave; vztraja, da so strukturno bogati mešani gozdovi s široko ekološko amplitudo bolj odporni in se lahko bolje prilagajajo; poudarja, da lahko v nekaterih pogojih stabilen mešani gozd naravno vsebuje omejeno število vrst; poudarja, da so gozdna zemljišča s svojimi skladišči ogljika v živih drevesih in odmrlem lesu ključni dejavniki za omejitev globalnega segrevanja, prispevanje k ciljem EU glede podnebne nevtralnosti in povečanje biotske raznovrstnosti; meni, da je spodbujanje biološko raznolikih gozdov najučinkovitejše varstvo pred podnebnimi spremembami in izgubo biotske raznovrstnosti;

6. poudarja, da se pokritost in obseg gozdov²⁶ v EU kljub upočasnitvi v zadnjih letih nenehno povečujeta, kar je v nasprotju s svetovnim trendom krčenja gozdov²⁷; priznava prizadevanja vseh akterjev v vrednostni verigi, temelječi na gozdarstvu, ki so prispevali k temu; je zaskrbljen zaradi vedno večjega pritiska na gozdove EU in njihove habitate, ki se stopnjujejo zaradi posledic podnebnih sprememb, ter poudarja, da je nujno treba povečati odpornost gozdov in ekosistemov, tudi z ukrepi za prilagajanje na podnebne spremembe, ter zmanjšati pritisk, kjer je to izvedljivo, ob tem pa upoštevati posebnosti gozdov; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se je ranljivost evropskih gozdov zaradi invazivnih škodljivih organizmov in patogenov očitno povečala in da je zato ogrožen sekvestrirani ogljik²⁸, biotska raznovrstnost in kakovost lesa;
7. poziva države članice, naj v okviru svoje zakonodaje zagotovijo čim večje varstvo gozdov pred onesnaževanjem in škodo; opozarja zlasti na varstvo pred nečistočami, kot so strelivo, ki vsebuje svinec, ali pesticidi, pred skrajnim pritiskom na zemljišča zaradi neprilagojene uporabe strojev in zaščito pred škodljivim objedanjem ali škodo, ki jo povzročijo prevelike populacije divjih kopitarjev;
8. poudarja specifičnost in raznolikost gozdarskega sektorja v državah članicah in dejstvo, da so za gozdove EU značilni raznoliki naravni pogoji, kot so biogeografija, velikost, struktura in biotska raznolikost, pa tudi vzorci lastništva, oblike upravljanja, izzivi in priložnosti ter da so jih oblikovala stoletja človeške izmenjave, posegov in gospodarjenja, zaradi česar so gozdovi oblika kulturne dediščine; poudarja, da so primarni in starorasli gozdovi gozdna območja, ki so se razvila z naravnimi procesi z malo ali nič človeških posegov in gospodarjenja; poudarja, da je za izvajanje strategije za različne vrste gozda in različne položaje včasih treba uporabiti različne pristope v smislu gospodarjenja z gozdovi in ponudbe ekosistemskih storitev;
9. priznava, da je gospodarjenje značilno za posamezno območje in da so lahko glede na različne pogoje in tipe gozdov potrebni različni pristopi k gospodarjenju na podlagi različnih ekoloških potreb in značilnosti gozdnih zemljišč ter se upoštevajo pravice in interesi delavcev v gozdarskem sektorju, lastnikov in drugih zadevnih akterjev;
10. poudarja dosednji prispevek lastnikov gozdov in akterjev vzdolž celotne vrednostne verige, ki temelji na gozdarstvu, k prizadevanjem za doseganje trajnostnega in podnebno nevtralnega gospodarstva do leta 2050 ter vrednost generacijskega in preteklega znanja in strokovnih izkušenj v gozdarstvu in pri trajnostnem gospodarjenju z gozdovi;
11. priznava, da je ocenjevanje stanja gozdov zapleteno, dostopnost, raznolikost in kakovost podatkov pa so nedosledni, ter zato poudarja, da je za boljše zbiranje in po potrebi harmonizacijo podatkov potreben stalen politični in znanstveni dialog na vseh ravneh, začevši s posvetovanji z državami članicami ter zlasti upravljavci in lastniki gozdov; poudarja, da je treba upoštevati tudi finančna sredstva in človeške vire, zlasti da bi lahko

²⁶ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_21/SR_Forestry_SL.pdf

²⁷ Organizacija Forest Europe, *State of Europe's Forests 2020* (Stanje evropskih gozdov v letu 2020).

²⁸ Science for Environment Policy, *European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation* (Znanost za okoljsko politiko, Evropski gozdovi za biotsko raznovrstnost, blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje), Future Brief 25, Oddelek za znanstveno komuniciranje, UWE Bristol, 2021, <https://ec.europa.eu/znanost-okoljska-politika>.

že v zgodnji fazi opredelili z viri gospodarno rabo gozdov in omejitve uporabe gozdov;

12. poudarja, da morata biti strategija in njeno izvajanje, čeprav se osredotočata na gozdove v EU, skladna z delom, ki ga na vseevropski ravni opravljajo organizacija Forest Europe in mednarodne organizacije, kot je Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo, ter upoštevati mnenja strokovnih skupin in delo na ravni držav članic; poudarja, da bi se morala strategija in njeno izvajanje izogibati podvajanju dela in povečanju upravnega bremena; poleg tega meni, da bi bilo treba glede na to, da je EU trdno zavezana varstvu biotske raznovrstnosti in ponorov ogljika ter spodbujanju trajnostnega pridobivanja in uporabe virov na globalni ravni, kot je poudarjeno v predlogu Komisije za uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, strategijo izvajati tako, da bi veljala za model najboljših praks za različne začetne scenarije, pri čemer bi pritegnila tudi posnemovalce v drugih regijah;
13. poudarja, da mora biti za izpolnjevanje različnih ciljev izvajanje strategije primerno namenu na regionalni in lokalni ravni ob upoštevanju njenih morebitnih socialno-ekonomskih vplivov, med drugim tako, da se prilagodi lokalnim razmeram in izkušnjam ter tradicionalnim znanjem in navadam, pri tem pa upošteva znanstvena dognanja, deležnikom pa omogoči pridobivanje potrebnih spretnosti; ugotavlja, da mora temeljiti na popolnem priznavanju lastninskih pravic, gospodarsko, okoljsko in socialno vzdržnem gozdarskem sektorju ter načelu „onesnaževalec plača“ kot ključnih elementov pri zagotavljanju različnih gozdarskih storitev in izboljšanju odpornosti;
14. poziva Evropsko komisijo, naj celovito oceni učinek strategije, da bi opredelila posledice za razmere na trgu, podeželska območja in različne potrebe po financiranju, tudi za raziskave in razvoj, razvijanje znanj in spretnosti, infrastrukturo, blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter povečanje biotske raznovrstnosti;

Spodbujanje uravnotežene večnamenskosti

15. priznava ključno vlogo gozdov in celotne vrednostne verige, ki temelji na gozdarstvu, pri varstvu podnebja in biotske raznovrstnosti, blaženju posledic podnebnih sprememb ter doseganju trajnostnega in podnebno nevtralnega gospodarstva najkasneje do leta 2050; poudarja, da večnamenska vloga gozdov zajema več ekosistemskih storitev in socialno-ekonomskih funkcij, kot so ohranjanje in povečanje biotske raznovrstnosti in tal, blažitev podnebnih sprememb, sekvestracija in shranjevanje ogljika iz ozračja, preprečevanje degradacije tal, zagotavljanje obnovljivih in naravnih surovin ter medicinskih, užitnih in kulinaričnih proizvodov, pa tudi neekstrativne gospodarske dejavnosti, vključno s trajnostnim ekoturizmom, ki prispevajo k ustvarjanju delovnih mest in gospodarske rasti na podeželskih in mestnih območjih, preprečujejo upadanje števila prebivalcev na podeželju, prispevajo k zagotavljanju čiste vode in zraka, varujejo pred naravnimi nevarnostmi ter ponujajo rekreacijske, zdravstvene, estetske in kulturne koristi; poudarja, da je treba z izvajanjem strategije zagotoviti uravnoteženo zagotavljanje vseh storitev ter ohraniti in izboljšati konkurenčnost in inovacije; poudarja, da je za uspešno zagotavljanje storitev potrebno trajnostno aktivno gospodarjenje;
16. meni, da bi moralo biti ključno načelo uravnoteževanja več namenov gozdov ter opredeljevanja ciljev in ukrepov za doseganje vseh ekosistemskih storitev prizadevanje

za kar največjo sinergijo in čim manjše kompromise, ki bi temeljilo na dokazanih informacijah;

17. poudarja, da gozdovi s sekvestracijo ogljika, shranjevanjem ogljika ter trajnostnim nadomeščanjem fosilnih goriv, na fosilnih surovinah temelječih izdelkov in materialov ter energetskih virov in drugih proizvodov z velikim okoljskim in ogljičnim odtisom z lesom in lesnimi proizvodi prispevajo k blaženju podnebnih sprememb; poudarja, da je les edini pomemben naravni obnovljivi vir, ki lahko nadomesti nekatere energijsko zelo intenzivne materiale, kot sta cement in plastika, in da se bo v prihodnosti povpraševanje po njem povečalo; ugotavlja, da ima strategija poseben poudarek na shranjevanju v gradbeništvu, in meni, da bi bilo treba z njenim izvajanjem jasno podpirati širšo uporabo različnih možnosti lesnih nadomestkov in se opirati na znanstvene in zanesljive ocene življenjskega kroga, v skladu z okoljskimi cilji EU in cilji strategije za biogospodarstvo in industrijo, da bi izkoristili ves potencial gozdnih proizvodov pri krepitvi krožnega gospodarstva in v boju proti podnebnim spremembam ter da bi dosegli gospodarstvo, za katerega so fosilna goriva preteklost; poudarja vlogo raziskav o nadomeščanju materialov iz fosilnih goriv in samih fosilnih goriv; poudarja, da je treba na splošno zmanjšati porabo v EU, in pozdravlja uvedbo metodologije za količinsko opredelitev podnebnih koristi lesne gradnje;
18. poudarja, da ne gre spregledati velikega pomena zdravih in rodovitnih gozdnih tal, saj so nujna za ohranjanje življenja, povečanje produktivnosti gozda²⁹, shranjevanje ogljika in zaščito bistvene podzemne mreže gliv, ki drevesom omogoča izmenjavo virov, kot so hranila, voda ali obrambni signali, večjo odpornost proti škodljivim organizmom in boleznim ali celo suši in ekstremnim vremenskim dogodkom³⁰³¹³², ki bodo zaradi podnebnih sprememb verjetno pogostejši ali intenzivnejši;
19. poudarja, da je treba lesne proizvode uporabljati kar najučinkoviteje in najbolj trajnostno, če želimo, da bodo optimalno prispevali k blaženju podnebnih sprememb in krožnemu gospodarstvu; meni, da je treba odvzem količine lesa omejiti z mejami trajnosti in da je načelo kaskadne uporabe³³ dobra smernica za učinkovito uporabo, vendar ne sme uporabljati statičnega pristopa, zato ga je treba redno prilagajati, da bi odražalo inovativne načine uporabe, kot na primer v gradbeništvu, za tekstil, biokemikalije, medicinsko uporabo in materiale za akumulatorje; poudarja, da je treba lesne vire uporabljati čim bolj učinkovito, pri čemer je treba pri gospodarskih in operativnih odločitvah upoštevati nacionalne posebnosti, in poudarja, da lahko dobro

²⁹ Sporočilo Komisije z dne 17. novembra 2021 z naslovom Strategija EU za tla do leta 2030 – Koristi zdravih tal za ljudi, hrano, naravo in podnebje (COM(2021)0699),

³⁰ Pickles, B. J. in Simard, S. W., „Mycorrhizal Networks and Forest Resilience to Drought“, *Mycorrhizal Mediation of Soil – Fertility, Structure, and Carbon Storage* (Mikorizno posredovanje tal: plodnost, struktura in skladiščenje ogljika), Elsevier, Amsterdam, 2017, str. 319–339.

³¹ Gorzelak M.A. in drugi, Inter-plant communication through mycorrhizal networks mediates complex adaptive behaviour in plant communities (Komunikacija med rastlinami prek mikoriznih mrež ureja kompleksno prilagoditveno vedenje rastlinskih skupnosti) *AoB Plants*, 2015.

³² Usman, M. in drugi, Mycorrhizal Symbiosis for Better Adaptation of Trees to Abiotic Stress Caused by Climate Change in Temperate and Boreal Forests (Mikorizna simbioza za boljše prilagajanje dreves abiotičnemu stresu, ki ga podnebne spremembe povzročajo v gozdovih zmernega in borealnega pasu) *Frontiers in Forests and Global Change*, 2021.

³³ Evropska komisija, Generalni direktorat za notranji trg, industrijo, podjetništvo ter mala in srednja podjetja, *Guidance on cascading use of biomass with selected good practice examples on woody biomass* (Smernice za kaskadno uporabo biomase z izbranimi primeri dobre prakse za lesno biomaso), Urad za publikacije, 2019.

delujoč in neizkrivljen trg spodbuja učinkovito in trajnostno rabo lesnih virov v povezavi z ustreznimi ukrepi za zagotavljanje varstva okolja;

20. poudarja, kako pomembna je zanesljiva oskrba z lesom, lesnimi proizvodi in gozdno biomaso za doseganje ciljev EU na področju trajnosti, vključno s ciljem ogljične nevtralnosti do leta 2050 ter ciljem zelene rasti in delovnih mest iz zelenega dogovora; ugotavlja, da naj bi se povpraševanje po pričakovanih še naprej povečevalo³⁴ in da bi bilo treba za njegovo zadostitev spodbujati trajnostno uporabo lokalno in trajnostno proizvedenega lesa; meni, da gozdarski sektor EU zagotavlja surovine iz visoko trajnostnih virov; poziva Komisijo, naj razmisli o učinkih sproščanja in premestitvenih učinkih fosilnih goriv ter o neobnovljivih materialih, kot tudi o učinkih na konkurenčnost gozdarskega sektorja in gozdarskih panog ter spremlja morebitne učinke na dostopnost lesa po uvedbi ukrepov v skladu s strategijo;
21. Poudarja, da vse večje povpraševanje po lesu kot surovini, zlasti po lesu, ki se uporablja kot vir energije, predstavlja velike izzive v okviru političnih kriz, kot je vojna v Ukrajini, in zahteva stalno spremljanje domačih gozdnih virov, da bi se prepoznalo morebitno pomanjkanje; poziva Komisijo in države članice, naj ocenijo odvisnost od uvoza lesa iz Rusije glede na legitimne sankcije po ruski invaziji na Ukrajino in po potrebi razvijejo strategije za blažitev motenj, ob tem pa na ravni EU preprečujejo spreminjanje kmetijskih površin, primernih za pridelavo hrane; poudarja, da sta zanesljiva oskrba in lastna pridobivanje surovin v EU bistveni v širšem okviru ciljev zelenega dogovora; poudarja, da lahko zanemarjanje gozdov v določenih okoliščinah povzroči izgubo delovnih mest na podeželju in poveča odvisnost od uvoza gozdarskih proizvodov iz delov sveta, kjer je gospodarjenje z gozdovi manj trajnostno;
22. opozarja, da v gozdarskem sektorju dela 2,1 milijona ljudi, razširjena vrednostna veriga, ki temelji na gozdarstvu, pa podpira 4 milijone delovnih mest v zelenem gospodarstvu, pri čemer niso zajete dejavnosti prodaje na drobno in dejavnosti, ki niso povezane z lesom, kot so prstočasne dejavnosti, povezane z gozdom in znanstveno delo v zvezi z gozdom; ugotavlja, da se je zaposlenost v gozdarskem sektorju med letoma 2000 in 2015 zmanjšala za 33 %, predvsem zaradi mehanizacije, sečnja pa se je medtem povečala; poudarja, da imajo gozdovi pomembno vlogo pri ustvarjanju zelenih delovnih mest in rasti na podeželskih in v gorskih območjih; ugotavlja, da imajo nelesni gozdni proizvodi, kot so različna naravna živila, zdravila in rešitve za osnovne materiale, pomembno vlogo kot vir dohodka z ocenjeno vrednostjo približno 4 milijarde EUR v letu 2015³⁵ in so globoko zakoreninjeni v regionalnih običajih; poziva Komisijo in države članice, naj ocenijo gospodarske koristi bolj sonaravnega pristopa, vključno z neposredno ali posredno ustvarjenimi delovnimi mesti;
23. poziva Komisijo in države članice, naj spremljajo in ocenijo učinke spremembe ravnovesja med funkcijami gozdov na splošno stanje na področju zaposlovanja in dobičkonosnosti lesnega sektorja, zlasti na podeželju in v spodnjem delu lesno-

³⁴ Hetemadki, L., Palahi, M. in Nasi, R., *Seeing the wood in forest (Videti drevo v gozdu). Znanje za ukrep 1*, Evropski gozdarski inštitut, 2020; glej tudi WWF Living Forests Report (Poročilo o živih gozdovih), poglavje 5, https://wwf.panda.org/discover/our_focus/forests_practice/forest_publications_news_and_reports/living_forests_report/.

³⁵ Na območju Forest Europe; glej Organizacija Forest Europe, *State of Europe's Forests 2020* (Stanje evropskih gozdov v letu 2020), 2020.

predelovalne industrije, ter poudarja, da je treba pri spremembah praks upravljanja ohranjati in krepi privlačnost zaposlitve v sektorju, pa tudi izboljševati varnost na delovnem mestu;

24. Priznava, da obstaja več dodatnih koristi, povezanih s pogozdovanjem in ogozdovanjem, kot so filtracija vode, večja razpoložljivost vode, blažitev suš, nadzorovanje poplav, preprečevanje sedimentacije, ustvarjanje habitatov prostoživečih živali, povečanje rodovitnosti tal in filtriranje zraka; pozdravlja načrt za pogozdovanje in ogozdovanje, po katerem naj bi v EU do leta 2030 zasadili najmanj tri milijarde dreves; poudarja, da bi bilo treba takšne pobude izvajati v skladu z jasnimi ekološkimi načeli in bi morale biti v celoti skladne s ciljem biotske raznovrstnosti, pri čemer bi bilo treba dati prednost obnovi gozdnih ekosistemov; opozarja, da je sajenje dreves odvisno od podpore lokalnih deležnikov in regionalnega načrtovanja; poziva Komisijo in države članice, naj posebno pozornost namenijo zasaditvi primernih dreves na degradiranih zemljiščih in območjih, ki jih je prizadela dezertifikacija, ter ponovno poudarja, kako pomembno je zaščititi primarne in starorasle gozdove; poudarja, da lahko povečanje pogozdenega zemljišča učinkovito prispeva k boju proti podnebnim spremembam ter naravnemu obnavljanju degradiranih gozdnih sistemov, kar bi srednjeročno in dolgoročno vodilo h gospodarskemu in socialnemu razvoju ter ustvarjanju novih delovnih mest; poziva Komisijo, naj v svoja načela dodatnosti vključi drevesa, zasajena v okviru novih ekoshem skupne kmetijske politike (SKP) ter okoljskih, podnebnih in drugih upravljavskih obveznosti, pa tudi tiste iz nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, saj se bosta nova skupna kmetijska politika ter mehanizem za okrevanje in odpornost izvajala po sprejetju strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030; poudarja, da bi bilo treba glede na to, da so zemljišča omejen vir, imeti sajenje dreves v obstoječih gozdovih, na obrobni zemljiščih in na mestnih območjih prednost pred spreminjanjem proizvodnih kmetijskih zemljišč, zlasti v novih geopolitičnih razmerah, pa tudi pred spremembo pašnikov in naravnih travnišč, saj to ne vodi do znatnih sprememb organskega ogljika v tleh³⁶; v zvezi s tem opozarja na priložnost za razvoj mestnih gozdov; vendar želi spomniti, da bi bilo morda treba pri pogozdovanju in ogozdovanju sklepati kompromise za biotsko raznovrstnost, na primer na biotsko raznovrstnih travniščih;

Varstvo, obnova, pogozdovanje in ogozdovanje ter trajnostno upravljanje

25. poudarja večstransko vlogo gozdov in pomen zdravih, ekološko odpornih gozdnih ekosistemov, ki družbi zagotavljajo številne storitve, kot je ohranjanje biotske raznovrstnosti in zagotavljanje obnovljivih surovin, kar prispeva k ustvarjanju delovnih mest in spodbujanju gospodarske rasti na podeželju; poudarja, da politike, ki podpirajo varstvo in obnovo biotske raznovrstnosti, prispevajo v boju proti podnebnim spremembam; poziva k trajnostnemu gospodarjenju z gozdovi pri uresničevanju podnebnih ciljev, saj je ključno za zmanjšanje krčenja in degradacije gozdov, ter vztraja, da je treba ohranjanje biotske raznovrstnosti ter varstvo in ohranjanje habitatov vključiti v trajnostno gospodarjenje z gozdovi;
26. poudarja, da je pomembno, da EU spodbuja varstvo, ohranjanje in obnovo gozdnih ekosistemov, pri čemer upošteva prihodnjo zakonodajo EU o obnovi narave, ter

³⁶ Delovni dokument služb Komisije z dne 16. julija 2021 o zavezi za zasaditev 3 milijard dreves za leto 2030 (SWD(2021)0651).

izboljšanje njihove odpornosti, hkrati pa podpira razvoj gospodarsko vzdržnega in dinamičnega gozdarskega sektorja ter lokalnih skupnosti; poziva k dolgoročni viziji za varstvo in obnovo evropskih gozdov;

27. je seznanjen z napovedjo Komisije, da bo razvila dodatne kazalnike in mejne vrednosti za trajnostno gospodarjenje z gozdovi, ki bodo jih bodo lahko države članice še naprej neobvezno izvajale na nacionalni in regionalni ravni; meni, da bi morali ti kazalniki in pragovi izboljšati razumevanje, ali se z gozdom gospodari trajnostno na ravni gozdnih sestojev ali vsaj na ravni krajine, in ugotoviti, katera obnovitvena prizadevanja so bila uspešna; poziva Komisijo, naj razvije z dokazi podprte kazalnike in pragove, ki bodo dopolnjevali okvir za trajnostno gospodarjenje z gozdovi, zlasti kar zadeva oblikovanje jasnih meril v zvezi z zdravjem ekosistemov, biotsko raznovrstnostjo in podnebnimi spremembami, da bi postali učinkovito orodje za izboljšanje trajnosti gozdov EU in zagotovili, da bo gospodarjenje z gozdovi prispevalo k ciljem EU na področju podnebja in biotske raznovrstnosti; meni, da so ti dodatni kazalniki in pragovi ključno orodje za varstvo in obnovo biotske raznovrstnosti ter za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje v gozdarskem sektorju; poudarja, da je bila v okviru vseevropskega procesa Forest Europe dogovorjena opredelitev trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, ki je bila vključena v nacionalno zakonodajo in prostovoljne sisteme držav članic, kot je certificiranje gozdov; zato poudarja, da je treba zagotoviti skladnost med delom Komisije ter delom organizacije Forest Europe in FAO, preprečiti podvajanje prizadevanj ali nesorazmerno povečanje upravnega bremena ter sodelovati s pristojnimi nacionalnimi in regionalnimi organi, javnimi in zasebnimi upravljavci gozdov, lastniki gozdov ter drugimi ustreznimi deležniki, da bi zagotovili, da so kazalniki in razponi vrednosti primerni za uporabo na lokalni in regionalni ravni v posebnih biogeografskih razmerah; poudarja, da se je v okviru Forest Europe začela ponovna obravnava opredelitev trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in s tem povezanih orodij; poziva države članice, naj si še naprej prizadevajo za ustrezno izvajanje nacionalnih strategij in zakonodaje v zvezi s trajnostnim gospodarjenjem z gozdovi ter naj jih prilagodijo svojim nacionalnim, regionalnim in lokalnim okoliščinam; poziva države članice, naj ustrezno prenesejo in izvajajo zakonodajo EU ter zavezujoče cilje o gozdovih, hkrati poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo izvajanje in izvrševanje direktiv o pticah in habitatih, vključno z omrežjem Natura 2000;
28. poudarja, da se pritisk na gozdove, ki ga povzročajo škodljivci, bolezni in zajedavci, naravne nesreče, spremenjeno vodno ravnovesje, višje povprečne temperature in druge motnje, vedno bolj povečuje zaradi podnebnih sprememb in da je nujno treba okrepiti prilagajanje in odpornost gozdnih ekosistemov s pomočjo dejavnega trajnostnega gospodarjenja z gozdovi; je seznanjen z gospodarskim učinkom teh motenj na gozdarski sektor kot celoto; ugotavlja, da lahko večja uporaba trajnostnih inovativnih tehnologij in praks gospodarjenja pri obnovi, ogozdovanju in pogozdovanju prispeva k večji odpornosti in biotski raznovrstnosti; poziva Komisijo, naj zbira in razširja znanje med države članice o prilagajanju gozdov na sedanje in pričakovane podnebne spremembe v skladu z novo strategijo EU za prilagajanje in strategijo za biološko raznovrstnost; ugotavlja, da trajnostno gospodarjenje z gozdovi kot dinamičen koncept zajema širok nabor ukrepov in praks, prilagajanja, med katerimi imajo lahko mnogi pomembno vlogo pri potencialu gozdov za blažitev podnebnih sprememb, hkrati pa ponuja ukrepe za uvedbo bolj prilagojenih evropskih vrst in izboljššanega porekla, večji prispevek gozdov k vodnemu ciklusu, sečnjo za zaježitev škodljivcev, patogenov in invazivnih

vrst, preprečevanje gozdnih požarov in med drugim ohranjanje zaščitnih funkcij, hkrati pa podpira večnamensko vlogo gozdov; poudarja, da je za vse večje, odporne in raznolike gozdne površine potreben tudi dostop do genskih virov; poudarja, da je pomembno podpirati nacionalne genske banke sadik, da bi zagotovili dovolj avtohtonih drevesnih vrst za lokalne in regionalne pobude za pogozdovanje in ogozdovanje; opozarja, da ima za prihodnost gozdov pomembno vlogo naravno obnavljanje, saj lahko spodbuja nemoten razvoj korenin, večjo vitalnost in stabilnost dreves ter nižje stroške sajenja, hkrati pa ugotavlja, da naravno obnavljanje ni vedno mogoče zaradi posebnih gozdnih razmer; poudarja, da so za raznolike gozdove in podnebne razmere v EU potrebne različne prakse trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, ki bi jih bilo treba naprej razvijati na nacionalni, regionalni in lokalni ravni na trdni skupni osnovi;

29. je močno zaskrbljen, da so obsežni in intenzivnejši požari v naravi vse večji izziv po vsej Evropski uniji in zlasti da je bila sezona požarov v EU leta 2021 brez primere, saj je požar uničil približno 0,5 milijona ha, zlasti v regijah Evrope, kjer je dvig povprečne temperature najvišji, kot je Sredozemlje; poudarja, da se intenzivnost in pogostost megapožarov na svetovni ravni povečujeta; opozarja, da raznolika pokrajina z raznolikimi gozdovi bolje varuje oziroma predstavlja večjo naravno oviro pred obsežnimi gozdnimi požari, ki jih ni mogoče nadzorovati; poudarja, da bi obnova raznolikih gozdov pripomogla k preprečevanju in omejevanju požarov; poudarja, da je treba zagotoviti več sredstev za znanstveno podprto obvladovanje požarov in podporo za krepitev zmogljivosti prek svetovalnih služb ter njun razvoj, da bi odpravili posledice podnebnih sprememb v gozdovih; poziva Komisijo in države članice, naj bolje spodbujajo in uporabljajo koncept celostnega obvladovanja požarov, in ugotavlja, da bodo za to morda potrebne boljše regulativne zmogljivosti v državah članicah, krepitev javnih storitev ter namenska podpora in tesnejše sodelovanje pri preprečevanju nesreč, pripravljenosti in odzivanju nanje; poudarja, kako pomembno je nadalje razvijati in v celoti izkoristiti mehanizem Evropske unije na področju civilne zaščite v primeru gozdnih požarov in drugih naravnih nesreč; poziva Komisijo, naj zbira in razširja znanje med države članice o prilagajanju gozdov na sedanje in pričakovane podnebne spremembe v skladu z novo strategijo EU za prilagajanje; poziva Komisijo, naj na podlagi izboljšanih proizvodov programa Copernicus, umetne inteligence in drugih podatkov z daljinskim zaznavanjem pripravi ocene in zemljevide požarne ogroženosti in tako podpre preventivno ukrepanje;
30. poudarja, da nabor orodij za trajnostno gospodarjenje z gozdovi vsebuje različne ravni varstva; poudarja, da pogosto celo varstvo gozdov še vedno zahteva nekatere oblike posredovanja, na primer za obravnavanje naravnih nevarnosti ali potrebnih prilagoditev; ugotavlja, da so gozdovi z drevjem različnih starosti in različnih vrst ter s trajnim zastorom odpornejši na podnebne vplive, kot so požari, suša in nesezonski vremenski dogodki, tudi kot del trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in so zato pomembna naložba za prihodnost; vztraja, da monokulturnih nasadov, ki so manj odporni proti škodljivcem in boleznim, pa tudi proti sušam, vetru, neurjem in požarom, ne bi smeli podpirati s sredstvi EU;
31. priznava, da nekatere prakse gospodarjenja ne prispevajo k sekvenciaciji ogljika v gozdovih, vendar poudarja, da se lahko prakse in izvajalci prilagodijo in posodobijo, da bi čim boljše uravnotežili kompromise, optimizirali svoj pristop k doseganju več ciljev ter ustvarili sinergije s cilji blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje ter

večimi drugimi funkcijami gozdov; v zvezi s tem poudarja, da obstajajo kompromisi in sinergije med povpraševanjem po lesu in pričakovanji, da bodo gozdovi delovali kot ponori ogljika in nudili habitate za rastlinstvo in živalstvo; poziva Komisijo in njene službe, naj delujejo strateško in poskrbijo za skladnost vseh dejavnosti na področju gozdarstva ter izboljšajo trajnostno gospodarjenje z gozdovi, pri tem pa v celoti spoštujejo načelo subsidiarnosti; poudarja, da lahko nekatere prakse gospodarjenja, zlasti prostovoljne prahe, pripomorejo k obnovi gozdov in pozitivno vplivajo na sekvestracijo ogljika, biotsko raznovrstnost in ekološko stanje; ugotavlja, da se lahko v gozdovih ravni biotske raznovrstnosti ter zmogljivosti za sekvestracijo in skladiščenje ogljika močno razlikujejo, to pa je odvisno od gospodarjenja, uporabe strojev, intenzivnosti in pogostosti sečnje, stanja tal, zajedavcev in intenzivnosti bolezni, starosti gozdnih sestojev itd.; poudarja, da nekateri gozdovi sedaj sproščajo več ogljika, kot ga absorbirajo; ugotavlja, da gozdov ne bi smeli obravnavati izključno kot ponore CO₂ in kot rešitev za nezadostno zmanjšanje emisij v drugih sektorjih;

32. pozdravlja stalno sodelovanje Komisije in držav članic pri prostovoljnih smernicah za sonaravno gozdarstvo v okviru delovne skupine za gozdove in naravo; meni, da bi morale zaradi dodane vrednosti smernice o tem konceptu v celoti spoštovati načelo subsidiarnosti in vključevati širok nabor v rezultate usmerjenih, znanstveno dokazanih trajnostnih orodij in praks gospodarjenja z gozdovi, zlasti upoštevajoč potrebe na lokalni in regionalni ravni, da bi lastnikom in upravljavcem gozdov priskrbeli orodja in ustrezne finančne spodbude za boljše povezave in sodelovanje in bi varstvo biotske raznovrstnosti bolje vključevali v izboljšane prakse gospodarjenja hkrati namenjene zagotavljanju drugih ekosistemskih storitev in proizvodov, kot je pokazalo omrežje Integrate; poudarja, da so gozdovi v Uniji zelo različni in da so zato močno potrebni različni pristopi k politiki in upravljanju, ki pa imajo trdno skupno osnovo;
33. poudarja pomen primarnih in staroraslih gozdov z bogato biotsko raznovrstnostjo, ki nudijo veliko različnih mikrohabitats, ki so bistveni za ohranjanje visoke ravni biotske raznovrstnosti, ter njihovo osrednjo vlogo pri varstvu biotske raznovrstnosti, sekvestraciji in shranjevanju ogljika ter oskrbi s sladko vodo; ponovno poziva, naj bodo vsi starorasli in primarni gozdovi strogo zaščiteni v skladu s strategijo EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030; vztraja, da je treba zaščititi tudi varovalne pasove ob primarnih in staroraslih gozdovih, da bi podprli razvoj značilnosti staroraslega gozda; poudarja, da se bo z razširitvijo ustreznega varstva na varovalne pasove izboljšala povezljivost habitatov velike ekološke vrednosti, kar bo znatno prispevalo k ohranjanju in blažitvi negativnih učinkov razdrobljenosti; priznava, da so skoraj vsi primarni gozdovi izginili, in je zaskrbljen zaradi nezakonite sečnje v nekaterih državah članicah EU; je seznanjen z različnimi opredelitvami primarnih in staroraslih gozdov, oblikovanih na mednarodni ravni, in poudarja, da morajo države članice, lastniki in upravljavci gozdov ter drugi deležniki pred nadaljnjim označevanjem gozdov na podlagi obstoječih opredelitev oblikovati nove opredelitve primarnih in staroraslih gozdov; obžaluje, da Komisija v letu 2021 ni sprejela smernic za opredelitev primarnih in staroraslih gozdov, kot je navedla v strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, vendar pozdravlja, da delovna skupina za gozdove in naravo pripravlja te opredelitve; poudarja, da je treba razmisliti o raznolikem in celovitem svežnju atributov, s čimer bi poskrbeli za prilagodljivost pri specifičnih razmerah v biogeografskih regijah in vrstah gozdov, ter ustrezno razlikovati med staroraslimi gozdovi in starejšimi gozdnimi sestoji z dolgo obhodnjo; poudarja, da se je treba o teh opredelitvah čim prej dogovoriti, da

morajo temeljiti na ekoloških načelih in upoštevati raznolikost evropskih gozdov, lastnikov, tradicij gospodarjenja, naravnih vrst in spreminjajočih se podnebnih območij, hkrati pa zahteve za gospodarjenje za sosednje gozdove in gozdne površine ne smejo biti nesorazmerne in morajo omogočati upravljalvske ukrepe, povezane z vprašanji, kot je preprečevanje nesreč; opozarja na vlogo finančnih spodbud pri prostovoljnem razvoju nekaterih staroraslih gozdov na zemljiščih v prahi v prihodnje; poudarja, da je porazdelitev primarnih in staroraslih gozdov v EU neenakomerna, saj jih je 90 % v samo štirih državah članicah³⁷;

34. pozdravlja dejstvo, da se v smernicah Komisije o novih zavarovanih območjih priznava potreba po nekaterih tekočih dejavnostih, na primer pri gospodarjenju s parkljarji z lovom, da bi zaščitili najrazličnejše tipe gozdnega habitata;
35. opozarja na velik primanjkljaj pri kartiranju primarnih in staroraslih gozdov ter poudarja, da je nujno treba dokončati okvir in poskrbeti za celovito in usklajeno kartiranje na podlagi jasnih operativnih meril in opredelitev; poziva Komisijo, naj prizna dosedanje delo za opredelitev, kartiranje in oceno teh gozdov v nekaterih državah članicah ter spodbuja izmenjavo najboljših praks in znanja; ponovno poziva Komisijo in države članice, naj uskladijo obstoječe podatke, zapolnijo vrzeli glede lokacije primarnih in staroraslih gozdov ter vzpostavijo podatkovno zbirko vseh potencialnih območij, ki izpolnjujejo merila za starorasle in primarne gozdove; v zvezi s tem poziva Komisijo in države članice, naj vzpostavijo pregledno in zlahka dostopno podatkovno zbirko vseh potencialnih območij, ki izpolnjujejo merila za razvrstitev med starorasle in primarne gozdove;
36. je seznanjen z delom Komisije pri pripravi smernic za ogozdovanje in pogozdovanje, ki spodbujajo biotsko raznovrstnost; poudarja, da bi bilo treba posebno pozornost nameniti tistim državam članicam z nizko gozdnatostjo in – kjer je to primerno in ne škoduje ciljem biotske raznovrstnosti –, na obrobni in drugih zemljiščih, ki niso primerna za pridelavo hrane, v bližini mestnih in primestnih območij ter na gorskih območjih, ter podpirati razvoj odpornih, mešanih in zdravih gozdov; poudarja, da je treba v opredelitvah ogozdovanja in pogozdovanja, ki podpira biotsko raznovrstnost, upoštevati raznolikost evropskih gozdov, lastništva, tradicij gospodarjenja z njimi in tipov naravnega okolja narave, kot tudi različnih podnebnih pasov, ter jih določiti v tesnem sodelovanju z državami članicami in ustreznimi deležniki; poleg tega vztraja, da se za ogozdovanje ne bi smelo izsušiti neizsušenih mokrišč ali šotišč, v primeru zgodovinsko izsušenih zemljišč pa ne bi smelo biti dovoljeno nadaljnje ali dodatno izsuševanje; poleg tega poudarja, da je treba posebno pozornost nameniti preprečevanju erozije v gozdovih na gorskih območjih;

Gozdovom in njihovim upravljavcem omogočiti izpolnjevanje več ciljev

37. ugotavlja, da sta skupna kmetijska politika in Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP) glavna vira podpore gozdarskim ukrepom, saj predstavljata 90 % skupnega financiranja EU za gozdarstvo; poudarja, da je Komisija v oceni gozdarskih ukrepov iz leta 2017 ugotovila, da je imela podpora za razvoj podeželja za gozdove na splošno pozitiven učinek in bi lahko pomembno prispevala k zagotavljanju ekonomskih,

³⁷ Skupno raziskovalno središče (JRC), Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe (Kartiranje in ocenjevanje primarnih in staroraslih gozdov v Evropi), 2021

okoljskih in socialnih koristi³⁸; ugotavlja, da so države članice med letoma 2014 in 2020 porabile le 49 % razpoložljivih sredstev, Komisija pa je kot razloge za nizko porabo navedla upravno breme, premajhno privlačnost premij in pomanjkanje svetovalnih storitev, to pa bi bilo treba upoštevati pri prilagajanju novih strateških načrtov SKP; poziva države članice, naj odpravijo upravno breme, da bi Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja za gozdarske ukrepe uporabljali učinkoviteje; pozdravlja cilj Komisije, da poveča črpanje razpoložljivih sredstev, in poudarja, da se s financiranjem in subvencijami ne sme podpirati dejavnosti, ki ogrožajo uravnoteženo zagotavljanje različnih ekosistemskih storitev; poudarja, da je treba v strateške načrte SKP vključiti konkretne in dovolj privlačne ukrepe, da se bodo intervencije in ukrepi uporabljali za bolj trajnostno gospodarjenje z gozdovi in krepitev njihove večnamenske vloge v EU in strateških načrtih SKP, da se podprejo pobude za gozdne ekosisteme, zlasti za zaustavitev izgubljanja biotske raznovrstnosti v gozdovih, za spodbujanje sajenja ustreznih avtohtonih vrst dreves, kadar je to primerno za specifično okolje, za boljše gospodarjenje z gozdovi in da se sredstva uporabljajo v skladu z ustreznimi cilji politike; obžaluje, da Komisija ne spremlja odhodkov za gozdarstvo v okviru drugih ukrepov za razvoj podeželja; poudarja, da je podpora prostovoljnim ukrepom za ohranjanje narave v skladu z lastniškimi pravicami in načelom subsidiarnosti;

38. poziva Komisijo, naj poišče nove načine, da bi povečali privlačnost in olajšali izvajanje kombinacije različnih skladov, pri čemer naj upošteva in izkorišča večnamenski značaj gozdov in gozdnih ekosistemskih storitev, ter naj bolje spodbuja druge vire financiranja EU, kot so program LIFE, Obzorje Evropa, Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad in finančni mehanizem Evropske investicijske banke za naravni kapital; poziva Komisijo, naj oceni skladnost različnih instrumentov financiranja v okviru proračuna Unije in instrumenta EU za okrepanje, vključno z nacionalnimi strateškimi načrti SKP, zavezami in cilji iz strategije EU za gozdove in strategije EU za biotsko raznovrstnost; poziva Komisijo, naj v okviru pomoči za gozdarsko-okoljske in podnebne storitve ter ohranjanje gozdov upošteva tudi zaveze glede varstva in strogega varstva gozdov, ki izhajajo iz strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 in nove strategije EU za gozdove do leta 2030; poziva Komisijo, naj te zaveze podaljša za obdobja, daljša od sedmih let, zlasti v primeru strogo zavarovanih gozdnih območij;
39. poudarja, da gozdarski sektor v še večji meri kot kmetijski sektor deluje predvsem kot tržni sektor brez posebne odvisnosti od subvencij, hkrati pa ugotavlja, da mora financiranje skupne kmetijske politike ostati usmerjeno predvsem v proizvodnjo hrane in zagotavljanje prehranske varnosti v Uniji; poudarja, da zaradi večjega poudarka na drugih ekosistemskih storitvah ne sme priti do nesorazmerne odvisnosti od subvencij, ter podpira Komisijo in države članice, naj si še naprej prizadevajo za razvoj prostovoljnih tržnih plačilnih shem za ekosistemске storitve, kot so sekvestracija ogljika, podpiranje biotske raznovrstnosti, varstvo tal, upravljanje voda, zbiranje podatkov in spremljanje; poudarja, da je pomembno uporabljati načelo dodatnosti in oblikovanja programov na način, ki bo v celoti priznaval delo vodilnih in drugih udeležencev, hkrati pa motiviral številne lastnike gozdov; nadalje poudarja, da je treba pri posebnih zahtevah programov upoštevati veliko raznolikost gozdov ter njihove

³⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Forests,_forestry_and_logging#Employment_and_apparent_labour_productivity_in_forestry_and_logging

raznolike izzive in priložnosti; ugotavlja, da je razpoložljivost zanesljivih podatkov o ekosistemskih storitvah bistvena za vsako plačilno shemo; pozdravlja sporočilo Komisije o sekvestraciji ogljika v kmetijske površine³⁹, ki je namenjeno spodbujanju novih poslovnih modelov javnih in zasebnih virov z nagrajevanjem praks gospodarjenja, ki povečujejo sekvestracijo v živo biomaso in tla po ekoloških načelih; poudarja, da so potrebne pobude za sekvestracijo ogljika v kmetijske površine, ki bodo temeljile na zanesljivi znanstveni metodologiji, po pristopih, kjer intervencije niso potrebne, in v skladu s strategijo za biotsko raznovrstnost; glede na to pobudo poudarja, da lahko dejavno trajnostno gospodarjenje z gozdovi prispeva k povečanju zalog ogljika in rasti gozdov; poudarja, da bi se bilo treba pri odvzemih ogljika v gozdovih osredotočiti na spodbude za lastnike in upravljavce gozdov, da bi glede na potrebe vlagali v aktivno in trajnostno gospodarjenje z gozdovi in njihovo zaščito, spodbujanje obnove in večjo rast; pozdravlja načrt Komisije, da do konca leta 2022 predlaga zavezujoč regulativni okvir EU za certificiranje odvzema ogljika, da bi pravilno količinsko opredelili prizadevanja za odzem ogljika, o njih poročali in jih certificirali ter preprečili tveganje za napačno prikazovanje in lažno zeleno oglaševanje;

40. priznava pomembno vlogo, ki jo imajo obstoječe, tržno zasnovane sheme certificiranja in njihov prispevek k še bolj razširjenemu trajnostnemu gospodarjenju z gozdovi; ugotavlja, da se je večina teh shem izkazala za verodostojna in učinkovita orodja za spodbujanje trajnostnih praks gospodarjenja z gozdovi po vsej Evropi; pozdravlja stalen nadzor, ki ga izvajajo institucije EU, kot pomoč pri nenehnih izboljšavah; pozdravlja napoved Komisije, da bo pripravila prostovoljno shemo certificiranja sonaravnosti; poziva Komisijo, naj te pobude izboljšujejo gozdne ekosisteme, ščitijo biotsko raznovrstnost in zagotavljajo dodano vrednost s praksami sonaravnega gospodarjenja z gozdovi; spodbuja Komisijo, naj sodeluje z obstoječimi in preverjenimi shemami certificiranja, uporabi njihove izkušnje ter podpre prizadevanja za njihovo izboljšanje, tudi kar zadeva preglednost za potrošnike in upoštevanje njihovih želja; meni, da mora prostovoljno certificiranje sonaravnosti, če naj ustvarja dodano vrednost, temeljiti na jasnem obveznem okviru in mora lastnikom gozdov ponuditi zadostno cenovno premijo za zagotavljanje ekosistemskih storitev, na primer z uvedbo znaka kakovosti EU z lokalno prilagojenimi smernicami za sonaravno gozdarstvo, da bi spodbujali prakse gospodarjenja, ki najbolj upoštevajo biotsko raznovrstnost; poziva Komisijo, naj po dokončani opredelitvi sonaravnosti oceni dodano vrednost in stroške, ki jih imajo lastniki gozdov zaradi takega sistema certificiranja; ugotavlja, da je prostovoljno certificiranje samo eden od korakov, potrebnih za razvoj bolj trajnostnega gospodarjenja z gozdovi v EU;
41. pozdravlja sklep Komisije z dne 4. junija 2021 o izdaji dovoljenj za logotip Natura 2000⁴⁰; ugotavlja, da bi označevalna shema Natura 2000 morala spodbujati najstrožje ekološke standarde EU za zaščito najranljivejših habitatnih tipov in vrst na kopnem; opozarja, da omrežje Natura 2000 pokriva približno 18 % kopnega EU; poudarja, da bi morale države članice poskrbeti, da se ne bi izvajale dejavnosti, ki škodijo habitatom ali vznemirjajo vrste v habitatih, opredeljenih kot območja Natura 2000; poziva k ambicioznim ciljem v okviru strategije EU za gozdove za ohranitev in obnovo ekološke vrednosti opredeljenih območij ob upoštevanju socialnih in kulturnih zahtev ter

³⁹ Sporočilo Komisije z dne 15. decembra 2021 o trajnostnih ogljikovih krogih (COM(2021)0800);

⁴⁰ UL C 229, 15.6.2021, str. 6.

regionalnih in lokalnih značilnosti območij; ugotavlja, da bi morala biti prizadevanja za ohranitev območij Natura 2000 povsem v skladu z direktivama o habitatih in pticah ter strategijo EU o biotski raznovrstnosti do leta 2030; ugotavlja, da območja Natura 2000 javnosti nudijo dragocene ekosistemske storitve; poudarja, da bi logotip Natura 2000 na blagu ali storitvah moral pomeniti, da to blago ali storitve prispevajo k ciljem ohranjanja območja Natura 2000, s katerega izhajajo;

42. pozdravlja strateški delovni načrt za znak EU za okolje za obdobje 2020–2024, ki ga je objavila Evropska komisija; opozarja, da je znak EU za okolje prostovoljna oznaka okoljske odličnosti; ugotavlja, da shema znaka za okolje spodbuja krožno gospodarstvo EU in prispeva k praksam trajnostne potrošnje ter proizvodnje; poziva k strogim standardom in spremljanju ter spodbujanju širše uporabe znaka za okolje v gozdarskem sektorju EU; poudarja, da je pomembno razširiti področje uporabe okoljskega znaka na lesne proizvode, da bi vključili raven trajnostnosti teh proizvodov; poziva države članice, naj proizvajalce spodbujajo k širši uporabi oznake Natura 2000 za nelesne gozdne proizvode;
43. poudarja, da so za izpolnitev ciljev biotske raznovrstnosti in sprostitev celotnega potenciala gozdov za prispevanje k podnebnim ciljem in ciljem krožnega gospodarstva EU potrebne nadaljnje raziskave, inovacije in razvoj, ki bi jih bilo treba spodbujati na področju trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, zlasti prilagajanja podnebnim spremembam, in alternativ na biološki osnovi za proizvode na osnovi fosilnih goriv in druge proizvode z velikim ogljičnim odtisom; spodbuja nadaljnjo podporo trajnostnim inovacijam, povezanim z lesom, kot so tekstil na osnovi lesa, ki ima velik potencial kot nadomestek za sintetična tekstilna vlakna in bombaž, ter drugi materiali na osnovi lesa, ki so dobili pozitivno oceno okoljskega in podnebnega življenjskega cikla; poudarja, da morajo take alternative na biološki osnovi potrošnikom ponuditi proizvode po dostopnih cenah, če naj bodo konkurenčne; ugotavlja, da lahko razvojni cikli v sektorju trajajo 10 let ali več, in poudarja, da je predvidljivo in stabilno regulativno okolje prvi pogoj za privabljanje naložb; poudarja, da imajo mnoge inovacije v sektorju visoko dodano vrednost in zagotavljajo kakovostna delovna mesta na podeželju, pa tudi v vrednostni verigi gozdarskega sektorja in povezanih industrijskih panogah na biološki osnovi, ter v zvezi s tem poudarja vlogo malih in srednjih podjetij;
44. meni, da je treba za bolj usklajeno zagotavljanje okoljskih, socialnih, družbenih in gospodarskih gozdarskih storitev bolje uskladiti ustrezne okvirne programe EU, vključno s programom Obzorje Evropa, programom LIFE, evropskim partnerstvom za inovacije v kmetijstvu (EIP-AGRI), programom LEADER in Evropskim inštitutom za inovacije in tehnologijo; pozdravlja predlog Komisije za boljše sodelovanje EU tako ,da predlaga partnerstvo za raziskave in inovacije v gozdarstvu, ter poziva Komisijo, naj pripravi celovite programe, osredotočene na gozdove, ki bodo vključevali različne funkcije in dele vrednostne verige v gozdarskem sektorju ter žive laboratorije za preskušanje in predstavitev rešitev za najpomembnejše izzive, in sicer na podlagi obstoječih in preizkušenih platform, kot so mreža Integrate, tehnološka platforma za gozdarski sektor in Evropski inštitut za gozdove, ter z vključevanjem vseevropskih in mednarodnih partnerjev;
45. opozarja, da je 60 % gozdov EU v zasebni lasti in da velik delež lastništva predstavljajo mali lastniki; poudarja, da se je treba za uresničitev ciljev strategije osredotočiti na to,

da se vsem različnim, zlasti pa malim lastnikom in upravljavcem gozdov omogoči uresničevanje mnogoterih funkcij gozdov; priznava, da lastniki in upravljavci gozdov potrebujejo veliko prožnosti pri svojih praksah gospodarjenja z gozdovi, ampak na močni skupni osnovi, da bodo lahko nudili vse potrebne ekosistemske storitve, ter poziva Komisijo in države članice, naj bodo podporni programi, sheme prostovoljnega plačila za ekosistemske storitve in financiranje raziskav privlačni, razumljivi in zlahka dostopni malim lastnikom;

46. poudarja, da je razpoložljivost svetovalnih storitev pomembno gonilo za širjenje praks trajnostnega gospodarjenja z gozdovi; spodbuja države članice, naj poskrbijo, da bodo svetovalne storitve na voljo, pri čemer naj posebno pozornost namenijo malim lastnikom;
47. ugotavlja, da je približno 40 % gozdov v EU v javni lasti občin ter regionalnih ali nacionalnih vlad, v nekaterih državah članicah pa je delež javnega lastništva gozdov precej večji, v jugovzhodni Evropi v povprečju znaša 90 %; poudarja, da imajo lahko javni gozdovi osrednje mesto pri ohranjanju gozdnih ekosistemov, varstvu biotske raznovrstnosti, blaženju podnebnih sprememb, spodbujanju razvoja podeželja ter oskrbi z lesom in nelesnim blagom in storitvami ter da imajo lahko državne agencije za gozdove pomembno vlogo, da zasebnim lastnikom gozdov nudijo znanje na področju sonaravnega gozdarstva in prilagajanja na posledice podnebnih sprememb; poziva k povečanju človeških in finančnih virov za državne agencije za gozdove, kjer je to potrebno; v zvezi s tem poziva države članice, naj bodo zgled za trajnostno gospodarjenje z gozdovi v javnih gozdovih za javno dobro, zlasti glede okoljskih, gospodarskih in socialnih vidikov;
48. pozdravlja sporočilo Komisije z naslovom Dolgoročna vizija za podeželska območja EU – do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040 ter priznanje vloge gozdov in trajnostnega gospodarjenja z njimi pri ohranjanju dostojnega dela in preživetja na podeželskih območjih; poudarja, kako pomembna sta gozdarski sektor in lesna industrija kot vir delovnih mest v podeželskih skupnostih, prek nadaljnje uporabe pa tudi na mestnih območjih; poudarja, kako pomembno je spodbujati gozdarske gospodarske dejavnosti, ki ne temeljijo na lesu, da bi diverzificirali lokalna gospodarstva in delovna mesta ter obrnili trend zmanjševanja prebivalstva na podeželskih in oddaljenih območjih; z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja stalno zmanjševanje zaposlenosti v gozdarstvu in sečnji, ki se je po podatkih Eurostata med letoma 2000 in 2019 zmanjšalo za 7 %⁴¹, in veliko število nesreč v tem sektorju⁴²; poziva Komisijo in države članice, naj spremljajo učinke ukrepov v okviru strategije za zaposlovanje in varnost pri delu glede na spreminjajoče se prakse upravljanja, saj so obravnavane možnosti pogosto povezane z večjo intenzivnostjo (fizičnega) dela, kar prinaša tudi različna tveganja za delavce in zahteva visokokakovostno poklicno usposabljanje ter možnosti za izpopolnjevanje in prekvalifikacijo; poudarja, kako pomembno je, da ta vrsta zaposlitve postane privlačna, ter opozarja na možnosti za bolj trajnostno gospodarjenje z gozdovi v ta namen; v zvezi s tem poudarja, da je treba sprejeti ukrepe za večjo varnost pri delu in ustrezno usposabljanje delavcev ter podpreti

⁴¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Forests,_forestry_and_logging#Employment_and_apparent_labour_productivity_in_forestry_and_logging

⁴² Organizacija Forest Europe, *State of Europe's Forests 2020* (Stanje evropskih gozdov v letu 2020), 2020.

posodobitev gozdarske opreme in orodij; poziva države članice, naj v zvezi s tem ocenijo svoje svetovalne storitve in jih po potrebi izboljšajo ter naj dajo prednost stalnemu kakovostnemu poklicnemu usposabljanju na področju ekološke gradnje in trgovine, povezane z lesom; ponovno poziva Komisijo, naj v sodelovanju s proizvajalci gozdne mehanizacije sprejme pobude za boljšo okoljsko zasnovano gozdno mehanizacije, ki naj omogoča visoko zaščito in varnost delavcev ter čim manjše posledice za tla in vodo v gozdovih;

49. poudarja, kako pomembno je v ta sektor pritegniti mlade in podjetnice, zlasti v okviru digitalnega in zelenega prehoda gozdarskih dejavnosti; vendar poudarja, da zaradi slabih delovnih pogojev v gozdarskem sektorju v nekaterih delih Evrope ta trenutno ni privlačna poklicna izbira; poudarja, da so potrebne naložbe v sektor in vzdolž celotne vrednostne verige ter ugodno okolje na podeželju, vključno z digitalno, prometno in lokalno infrastrukturo; pozdravlja predloge Komisije, da spodbudi vzpostavitev partnerstva za znanja in spretnosti v okviru pakta za znanja in spretnosti ter uporabi Evropski socialni sklad plus, da bi skupaj povečali možnosti za izpopolnjevanje in prekvalifikacijo v gozdarstvu, ustvarili kakovostna delovna mesta ter delavcem zagotovili priložnosti in ustrezne delovne pogoje v lesnem biogospodarstvu, s čimer bi to postalo privlačnejša poklicna izbira;

Spremljanje, poročanje in zbiranje podatkov

50. poudarja pomen točnih, povezanih, kakovostnih pravočasno pripravljenih, primerljivih in posodobljenih podatkov o evropskih gozdovih ter je seznanjen s pobudo za zakonodajni predlog o okviru za opazovanje gozdov, poročanje o njih in zbiranje podatkov; opozarja na pomen preverjenih podatkov, zlasti tistih, zbranih na lokalni ravni, saj je številne značilnosti gozdov mogoče preveriti le na terenu; poudarja, da so široka razpoložljivost, visoka kakovost, preglednost, popolnost in harmonizacija podatkov in poročanja bistveni za doseganje ciljev strategije, in meni, da mora okvir, če naj ustvarja dejansko dodano vrednost, temeljiti na obstoječih mehanizmih in postopkih, kot so nacionalni popisi gozdov, evropski informacijski sistem za gozdove, mreža ENFIN, organizacija Forest Europe in Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo, po pristopu od spodaj navzgor, da bi kar najbolje izkoristili strokovno znanje in izkušnje v državah članicah, hkrati pa je treba okvir razvijati v skladu z mednarodno dogovorjenimi zavezami in povezanimi pristojnostmi držav članic, pri čemer se je treba izogibati podvajanju dela, pretiranemu upravnemu bremenu in pretiranim stroškom; poudarja, da bi moral okvir vključevati mehanizme za preprečevanje napak, kot je dvojno štetje; poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo za ustrezno financiranje in človeške vire za operativno podporo okviru;
51. meni, da je treba za dostopnost zanesljivih, preglednih in visokokakovostnih podatkov preveriti nove inovativne pristope, kot je tehnologija daljinskega zaznavanja, in jih povezati s podatki, pridobljenimi s spremljanjem na terenu, rezultate pa razlagati v tesnem sodelovanju z znanstveniki ter neodvisnimi in lokalnimi strokovnjaki ter pristojnimi organi in upravljavci gozdov; meni, da lahko ti pristopi prispevajo tudi k uravnoteženju večnamenskosti gozdov ter k razvoju in izmenjavi novih pristopov in praks ter da bi morali vključevati finančna sredstva, potrebna za dostop do podatkov, in prispevati k njihovemu pridobivanju; meni, da lahko sinergija in dopolnjevanje med satelitskimi posnetki ter podatki o položaju in lokaciji postaneta glavna dejavnika za

upravljalce gozdov in vladne organe; poudarja pomen programa Copernicus pri spremljanju na daljavo in ocenah stanja pri popisih gozdov ter pri odkrivanju težav, kot sta nezakonita sečnja in krčenje gozdov; pozdravlja tudi dejstvo, da se bo v informacijskem sistemu za gozdove EU povečalo obstoječe spremljanje podnebnih učinkov in drugih naravnih motenj gozdov ter motenj, ki jih povzroča človek; poudarja osrednjo vlogo, ki jo ima analiza teh podatkov pri podpiranju trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in njihovega varstva, tudi pri preprečevanju nezakonite sečnje ter predvidevanju in blaženju posledic naravnih motenj, kot so nevihte, požari v naravi in škodljivci;

52. meni, da bi bilo treba podatke programa Copernicus uporabiti kot dokaz pri kazenskem pregonu in oblikovanju politik, in sicer s certificiranjem podatkov in iz njih pridobljenih informacijskih produktov, ter poziva, naj se certificiranje podatkov programa Copernicus določi v naslednjem zakonodajnem predlogu za okvir za opazovanje gozdov, poročanje in zbiranje podatkov; poudarja, da bi lahko imeli taki certificirani podatki pomembno vlogo pri spremljanju različnih pojavov (kot so gozdnatost, nezakonita sečnja, zdravje gozdov, karakterizacija dreves, vzorci rasti in vpliv gozdnih požarov) ter pri spremljanju skladnosti;
53. je seznanjen z zamislijo o uvedbi strateških načrtov za gozdove znotraj okvira za opazovanje gozdov, poročanje o njih in zbiranje podatkov; poleg tega ugotavlja, da več držav članic že ima nacionalne strategije za gozdove, ki jih Komisija ne more enotno oceniti, in da bi jih bilo treba oblikovati ali nadalje razvijati na način, ki bi podpiral cilje strategije EU za gozdove; poudarja, da bi moral ta predlog preprečiti pretirano povečanje upravnega bremena in stroškov; poudarja, da bi bilo treba pojasniti natančen namen in potrebnost takih načrtov in da je treba spoštovati pristojnosti držav članic na področju gozdov; poziva Komisijo, naj zakonodajni predlog v celoti spoštuje obstoječe nacionalne strategije na ravni držav članic in po potrebi na lokalni ravni, pri čemer poudarja, da bi morale biti strateško načrtovanje na ravni EU usklajeno z obstoječimi nacionalnimi strategijami, ne sme pa biti v nasprotju z njimi ali jih podvajati; poziva Komisijo, naj oceni, kako bi lahko to orodje uporabili za podporo zlasti tistim državam članicam, ki še nimajo vzpostavljenih nacionalnih strategij;

Upravljanje in izvajanje

54. meni, da mora izvajanje strategije zaradi večnamenskega prispevka gozdov k različnim ciljem EU ter udeležbe različnih upravnih ravni in skupin deležnikov temeljiti na tesnem sodelovanju in izmenjavi najboljših praks z nacionalnimi in regionalnimi strokovnjaki, deležniki, zlasti zasebnimi in javnimi lastniki gozdov in upravljalci gozdov, znanstveniki, shemami certificiranja in civilno družbo, pa tudi z ustrezno zastopanostjo domorodnih ljudstev v Evropi in ob spoštovanju načela subsidiarnosti; poudarja, da je treba pri upravljanju upoštevati sodelovanje EU in držav članic z organizacijo Forest Europe in na mednarodni ravni, vključno z organizacijo FAO, ter da bi si bilo treba pri izvajanju strategije prizadevati za ustvarjanje sinergij z delom pri mednarodnih zavezah in sodelovanju, vključno s stalnim razvojem terminologije in opredelitev; želi spomniti na pomen čezmejnega sodelovanja za dolgoročno preživetje najdragocenejših in najbolj ogroženih vrst in habitatov v Evropi; poziva okoljske in gozdarske deležnike, naj z različnimi izobraževalnimi orodji in programi nagovorijo večje skupine prebivalstva;

55. poudarja, da je stalni odbor za gozdarstvo pomemben forum, ki nudi celovito strokovno znanje na področju gozdarstva in razpravo o dejavnostih v okviru strategije in drugih politik EU, ki vplivajo na gozdarski sektor; meni, da bi morala Komisija za doseganje skladnosti politik okrepiti dialog med stalnim odborom za gozdarstvo in drugimi strokovnimi skupinami, kot so delovna skupina za gozdove in naravo, skupina za civilni dialog o gozdarstvu in pluti, ki ima pomembno vlogo pri ustreznem vključevanju deležnikov v pripravo in izvajanje gozdarskih politik EU, delovna podskupina koordinacijske skupine za biotsko raznovrstnost in naravo za gozdove in naravo ter strokovna skupina za gozdarske panoge;
56. priznava, da lahko izvajanje strategije povzroči precejšnje sistemske spremembe za gozdarski sektor, in sicer s prehodom s tokov prihodkov, ki temeljijo predvsem na lesu, na bolj zapletene, pri čemer se vse bolj opira na zagotavljanje drugih ekosistemskih storitev, ter poudarja, da je treba spremljati in razumeti njene posledice; ugotavlja, da obsežno in včasih nasprotujoče si prekrivanje med politikami in zakonodajo ter v nekaterih primerih nasprotujoči si cilji vplivajo na gozdove in gozdarski sektor ter lahko povzročijo razdrobljenost zakonodaje; poudarja, kako pomembno je ohranjati celovitost; poziva Komisijo in države članice, naj stalno ocenjujejo kumulativne učinke različnih pobud iz strategije, skupaj z drugo ustrežno zakonodajo in politikami EU, da bi zagotovile skladnost vseh ukrepov na področju gozdarstva in okrepile trajnostno gospodarjenje z gozdovi, pri tem pa v celoti spoštovale načelo subsidiarnosti; poudarja, da je treba v teh ocenah v sodelovanju z lokalnimi akterji poglobljeno oceniti vpliv sistema varstva primarnih in staroraslih gozdov na lokalne skupnosti, pri čemer je 90 % teh gozdov v samo štirih državah članicah⁴³; poziva Komisijo, naj o tem poroča v svojem poročilu o izvajanju;
57. je resno zaskrbljen zaradi poročil o nezakoniti sečnji in spremembah rabe zemljišč v nekaterih državah članicah, tudi v državnih gozdovih in na zaščiteneh območjih, ter zaradi s tem povezanih tekočih postopkov za ugotavljanje kršitev⁴⁴; poudarja, da ima lahko nezakonita sečnja učinke, ki jih je težko ali nemogoče odpraviti, lahko prispeva k izgubi biotske raznovrstnosti, pospešitvi podnebnih sprememb in izgubi naravnih virov iz gozdov, od katerih so odvisne gozdarske skupnosti, ter lahko privede do kršitev človekovih pravic; globoko obžaluje in obsoja umore in nasilje nad gozdarji, novinarji in aktivisti, ki so posledica nezakonite sečnje, ter od držav članic pričakuje, da bodo storilci odgovarjali za svoja dejanja, in da bodo odpravile nadlegovanje gozdnih čuvajev; poziva Komisijo in države članice, naj v celoti in učinkovito izvajajo ustrežno nacionalno zakonodajo in zakonodajo EU, zlasti naj opredelijo nezakonito sečnjo, povečajo skrbno spremljanje, po potrebi namenijo več sredstev za kazenski pregon in boj proti korupciji ter izboljšajo gospodarjenje z gozdovi in zemljišči; poudarja, da je treba povečati vlogo pristojnih organov držav članic v boju proti nezakoniti sečnji in se opreti na izkušnje, pridobljene pri izvajanju in izvrševanju uredbe EU o lesu; ugotavlja, da lahko sečnja, ki krši naravovarstvene ukrepe, načrte upravljanja za območja Natura 2000 ter direktivi o pticah in habitatih, predstavlja tudi nezakonito sečnjo; poudarja, da ima nezakonita sečnja velike negativne gospodarske, družbene in okoljske posledice ter povzroča izgubo prihodkov za lokalne skupnosti; je seznanjen s povezavo med

⁴³ Skupno raziskovalno središče (JRC), Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe (Kartiranje in ocenjevanje primarnih in staroraslih gozdov v Evropi), 2021

⁴⁴ Pet tekočih postopkov za ugotavljanje kršitev proti štirim državam članicam (zadeve 2016/2072, 2018/2208, 2018/4076, 2020/2033 in 2021/4029).

nezakonito sečnjo in slabimi življenjskimi pogoji; obžaluje, da je Komisija potrebovala toliko časa za začetek postopkov za ugotavljanje kršitev, saj to pomeni veliko tveganje, da se bo nezakonita sečnja nadaljevala in da bo prepozno za ustavitev in odpravo ogromne škode, ki jo povzroča; poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo nujne ukrepe za zaustavitev nezakonite sečnje in poostrijo nadzor nad nezakonito trgovino z lesom, in sicer s podrobnim spremljanjem in izvrševanjem veljavnih predpisov ter uporabo geoprostorskih tehnologij in tehnologij daljinskega zaznavanja;

58. poziva Komisijo, naj na mednarodni ravni spodbuja standarde in ambicije EU za varstvo gozdov;
 59. poziva Komisijo, naj se začne ponovno pogajati o mednarodni pravno zavezujoči konvenciji o gozdovih, ki bi prispevala h gospodarjenju z gozdovi, njihovemu ohranjanju in trajnostnemu razvoju ter zagotovila njihove številne in dopolnjujoče se funkcije in vrste uporabe, vključno z ukrepi za ponovno pogozdovanje, ogozdovanje in ohranjanje gozdov, pri tem pa upoštevala družbene, gospodarske, ekološke, kulturne in duhovne potrebe sedanjih in prihodnjih generacij, priznavala bistveno vlogo vseh vrst gozdov pri ohranjanju ekoloških procesov in ravnotežja ter podpirala identiteto, kulturo in pravice domorodnih ljudstev, njihovih skupnosti ter drugih skupnosti in prebivalcev gozdov;
 60. poziva Unijo, naj spoštuje načelo skladnosti politik za razvoj in zagotovi, da bodo njena razvojna, trgovinska, kmetijska in podnebna politika med seboj usklajene; priznava pozitivni gospodarski, družbeni in okoljski prispevek gozdarskega sektorja in poziva k nadaljnjim naložbam v raziskave, inovacije in tehnološki napredek;
 61. poziva Komisijo, naj spodbuja zrcalne določbe na mednarodnih trgih za biogospodarstvo ter izkoristi vseevropska in mednarodna partnerstva ter tuje trgovinske sporazume za promocijo podnebnih ciljev EU in trajnostne rabe gozdov zunaj EU.
-
- ◦
62. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

OBRAZLOŽITEV

Gozdovi EU so izredno raznoliki ter družbi zagotavljajo najrazličnejše okoljske, gospodarske in socialne koristi, pri čemer zanje od nekdaj veljajo zapletena pričakovanja, politike in zakonodaja. V zadnjih letih postaja vse očitneje, da izjemen in neposreden pritisk na evropske gozdove povzročajo podnebne spremembe. Poleg tega v ospredje vedno bolj prihajata pomen zaščite biotske raznovrstnosti in osrednja vloga gozdnih ekosistemov pri tem. Gozdarski sektor in gozdarske panoge zlasti na podeželskih območjih ostajajo steber zaposlovanja in blaginje. Komisija je leta 2019 predstavila evropski zeleni dogovor, ki pomeni korenito spremembo gospodarske politike EU, v središče prihodnjega odločanja pa postavlja zeleno rast in zelena delovna mesta. Dodatne znanilke spreminjajočega se političnega okolja za gozdove v Uniji so mednarodne zaveze EU, zlasti cilji OZN za trajnostni razvoj in Pariški sporazum.

Vedno bolj zapleteno politično okolje prinaša nove izzive, pa tudi nove priložnosti. Za izpolnitev cilja, da se do leta 2050 dosežeta krožno gospodarstvo in podnebno nevtralna družba, je potrebna zanesljiva oskrba z ogljično nevtralnimi in obnovljivimi viri. Gozdarski sektor je med ključnimi akterji za doseganje teh evropskih in mednarodnih ciljev na visoki ravni. V tem okviru so novo strategijo EU za gozdove vsi akterji težko pričakovali.

Komisija si s strategijo prizadeva okrepiti povezavo z zelenim dogovorom in strategijo za biotsko raznovrstnost ter se odzvati na sedanje in prihodnje izzive za gozdarski sektor. Za to sta zlasti potrebna tesno in zaupanja polno sodelovanje ter dialog med Komisijo, državami članicami in regionalnimi organi, lastniki in upravljavci gozdov, znanstveniki ter civilno družbo.

V središču gospodarjenja z gozdovi v Evropi je koncept večnamenskih gozdov, ki opisuje zmogljivost gozdov, da zagotavljajo različno blago in storitve, ki so tako v javnem kot zasebnem interesu. Med njimi so zagotavljanje biotske raznovrstnosti, čistega zraka in vode, podnebnih storitev s sekvestracijo in shranjevanjem ogljika ter varovanja pred poplavami, erozijo prsti, skalnimi podori in plazovi, pa tudi zagotavljanje lesa in nelesnih proizvodov ter rekreativne in kulturne funkcije.

Za ta pristop so potrebni zdravi in odporni gozdovi ter aktivno trajnostno gospodarjenje z gozdovi, s katerim se zagotovi zanesljivo, uravnoteženo in dolgoročno zagotavljanje vseh ekosistemskih storitev, vključno z zaščito biotske raznovrstnosti in podnebja. Pri trajnostnem gospodarjenju z gozdovi si prizadevamo, da bi čim bolj povečali sinergije in zmanjšali kompromise na podlagi z dokazi podprtih informacij. Za ohranjanje in izboljšanje zdravja in odpornosti, med drugim tudi s pogozdovanjem, ogozdovanjem in obnovo, je potrebno gospodarjenje. Z mislijo na zaščito biotske raznovrstnosti in boj proti podnebnim spremembam je treba poudariti, da to vključuje tudi varstvo in strogo varstvo, kadar je to potrebno, zlasti v starorastnih gozdovih in primarnih gozdovih.

S prizadevanji za obnovo in zaščito je treba obravnavati razne najpomembnejše pritiske na zdravje ekosistemov. Kazalniki jasno dokazujejo, da na gozdove močno vplivajo pritiski zaradi podnebnih sprememb. Upoštevati je treba pritiske zaradi človekovih dejavnosti znotraj in zunaj gozdov. Vsi ti pritiski lahko povzročajo večjo dovzetnost gozdov za škodljivce in bolezni, pri katerih so potrebni učinkoviti posegi, da se zmanjšajo grožnje za zagotavljanje ekosistemskih storitev, na primer sekvestracije ogljika.

Zaradi velike raznolikosti gozdov od arktičnega severa do sredozemskega juga in menjav podnebnih pasov za gospodarjenje z gozdovi, njihovo varstvo in obnovo ni mogoče oblikovati ene same rešitve, ki bi bila primerna za vse. V nekaterih primerih je ustrezen pristop gospodarjenja lahko naravno obnavljanje. V drugih primerih je več ugodnih rezultatov za zdravje in odpornost ekosistema, vključno z možnostmi za izboljšanje biotske raznovrstnosti in blaženje podnebnih sprememb, mogoče doseči s sajenjem dreves in aktivnejšim gospodarjenjem. To lahko vključuje prakse, kot so vnašanje bolj prilagojenih vrst, povečanje prispevka gozdov k vodnemu krogu, sanitarna sečnja za omejevanje škodljivcev, preprečevanje gozdnih požarov in ohranjanje zaščitnih funkcij. Ta pristop odraža dinamično razumevanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, ki mora biti prilagojeno spreminjajočim se izzivom ter upoštevati napredek pri raziskavah in naše razumevanje najboljših lokalnih praks. Ta pristop k trajnostnemu gospodarjenju z gozdovi je usmerjen k doseganju več ciljev, tako da vzpostavlja sinergije med različnimi funkcijami gozdov.

Na splošno se s tem evropskim pristopom zagotavljata eden najbolj trajnostnih gozdarskih sektorjev na svetu in zanesljiva oskrba z viri, ki so bistveni za doseganje glavnih ciljev EU. Priznati je treba, da je dosežek v veliki meri odvisen od dosedanjih prispevkov lastnikov gozdov in akterjev v vrednostni verigi, ki temelji na gozdarstvu, ter njihovega generacijskega in strokovnega znanja o trajnostnem gospodarjenju z gozdovi.

Za optimalen prispevek h krožnemu gospodarstvu in podnebni nevtralnosti je pomembna močna povezava med strategijo in akcijskim načrtom za biogospodarstvo. Zlasti v zvezi s podnebno nevtralnostjo se strategija ne more zanašati izključno na gozdno funkcijo sekvestracije in shranjevanja ogljika. Sektor potrebuje konkurenčno okolje in močne spodbude za inovacije na področju materialov na biološki osnovi in goriv, ki bodo nadomestila fosilna goriva. Upoštevati je treba tudi velik obseg naložb in dolge razvojne cikle, ki včasih trajajo več kot deset let. Ključna prednost je predvidljivo regulativno okolje, ki spodbuja podjetniško dejavnost.

Da bi dosegli sinergijsko zagotavljanje vseh okoljskih, gospodarskih in socialnih funkcij gozdov, so potrebne nadaljnje raziskave, ustrezni programi EU pa morajo biti bolj usklajeni.

Stebri za doseganje ciljev produktivnosti in varstva, vključno z obnovo, pogozdovanjem in ogozdovanjem, so lastniki in upravljavci gozdov. Ker se gospodarjenje z gozdovi načrtuje v desetletnih ciklih, jim je ohranjanje gozdnih virov resnično v interesu, vendar je njihovo delo odvisno od zadostnih prihodkov, ki so doslej skoraj izključno temeljili na proizvodnji lesa. Da bi uresničili različna pričakovanja, bo potreben širši pristop, ki obsega dostopnost tokov za poštene prihodke za zagotavljanje drugih ekosistemskih storitev. Čeprav so na voljo javna sredstva, tudi na evropski ravni prek Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, sektor deluje predvsem na tržni osnovi ter je globoko zakoreninjen v občutku odgovornosti posameznika in podjetniškega mišljenja. Večjo odvisnost od subvencij je treba zato preprečiti. Obetaven pristop, ki bi mu bilo treba dati prednost, so tržne plačilne sheme za ekosistemske storitve.

Poleg tega mora biti zaposlitev na področju gozdarstva privlačna. V tem pogledu ima osrednjo vlogo stalno (poklicno) usposabljanje visoke kakovosti. Pozornost je treba nameniti učinku, ki ga imajo spreminjajoče se zahteve za prakse gospodarjenja na privlačnost, zahteve in varnost delovnega okolja. Doslej tudi ni bilo ustrezno ocenjeno, kakšne učinke na zaposlovanje bi lahko imelo spremenjeno ravnovesje med različnimi ekosistemskimi storitvami z večjim poudarkom

na okoljskih ciljih.

Lastniška struktura gozdov v EU je raznolika. Nekateri gozdovi so v javni, drugi pa v zasebni lasti; 60 % jih pripada približno 16 milijonom zasebnih lastnikov. V Evropi ima večina lastnikov v lasti manj kot 10 ha¹. Podatki več držav članic potrjujejo, da je delež malih lastnikov v EU kritično velik². Zato je nujno treba zagotoviti, da so zahteve uresničljive in ne čezmerno obremenjujoče ter da imajo mali lastniki dostop do ustreznih in lokalno prilagojenih orodij za gospodarjenje in svetovalnih storitev. Poleg tega morajo biti plačilne sheme za ekosistemske storitve in drugi programi zanje dostopni in uporabni.

V Evropi ima trajnostno gospodarjenje z gozdovi dolgo zgodovino, temelji pa na obsežnih izkušnjah in strokovnem znanju. Glede na raznolikost gozdov mora skupna strategija EU za gozdove to zgodovino izkoristiti, da bi sprostila potencialne za našo prihodnost. Za to je potreben pristop od spodaj navzgor, vključno z vsemi ustreznimi upravnimi ravni in deležniki, pri katerem se v celoti uporabi generacijsko znanje upravljalcev gozdov v EU, da bodo skupna načela uporabna v specifičnih lokalnih razmerah.

Nova strategija temelji tudi na mednarodnem sodelovanju pri trajnostnem gospodarjenju z gozdovi. 46 evropskih držav, vključno z vsemi državami članicami in Komisijo, je podpisnic procesa Forest Europe, v okviru katerega se nenehno razvija skupni koncept trajnostnega gospodarjenja z gozdovi. Ta proces je tudi eden osrednjih instrumentov za zbiranje podatkov o gozdovih. Na mednarodni ravni EU in države članice prispevajo k pripravi opredelitev in zbiranju podatkov Organizacije za prehrano in kmetijstvo.

Za uspešno doseganje nekaterih ciljev strategije je treba kot vodilno načelo upoštevati in uporabljati pristop od spodaj navzgor, pa tudi obstoječe kanale sodelovanja. To je posebej pomembno v zvezi s tremi cilji.

- Nadaljnji razvoj opredelitev in koncepta trajnostnega gospodarjenja z gozdovi ter kazalnikov, pragov in razponov mora temeljiti na procesu Forest Europe in mora biti skladen z delom, opravljenim na ravni Organizacije za prehrano in kmetijstvo.
- Skupni evropski okvir za spremljanje, poročanje in zbiranje podatkov mora biti skladen z obstoječimi obveznostmi poročanja in vzpostavljati sinergije z njimi ter preprečevati podvajanje dela ter dodatno upravno breme in stroške. V ta namen bi se moral opirati tudi na obstoječa orodja, kot so nacionalni popisi gozdov, informacijski sistem za gozdove EU in Evropska nacionalna mreža za popis gozdov.
- Da bi okvir upravljanja odražal specifične regionalne in lokalne razmere, izzive in priložnosti, mora zagotavljati široko vključevanje vseh ustreznih upravnih ravni in

¹ Poročilo organizacije Forest Europe z naslovom State of Europe's Forests 2020 (Stanje evropskih gozdov v letu 2020) iz leta 2020.

² Nemčija: 50% ima v lasti < 20 ha,

https://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/bundeswaldinventur3.pdf?jsessionid=972A5297B9463D98948E787D1AA78F19.live921?__blob=publicationFile&v=3; Francija: približno 2/3 imata v lasti < 1 ha, https://franceboisforet.fr/wp-content/uploads/2021/04/Brochure_chiffresClesForetPrivee_2021_PageApage_BD.pdf; Finska: približno 45 % ima v lasti < 10 ha, <https://www.luke.fi/en/natural-resources/forest/forest-resources-and-forest-planning/forest-ownership/>; Latvija: 50 % ima v lasti < 5 ha,

https://www.zm.gov.lv/public/ck/files/MAF_parskats_Silava_privat_meza_apsaimn_monitorings.pdf.

deležnikov, vključno z lastniki in upravljalci gozdov, znanstveniki ter civilno družbo. Poudarek bi moral biti na omogočanju dialoga in izmenjavi najboljših praks na podlagi strokovnega znanja držav članic o gozdovih.

Nazadnje je treba navesti, da si strategija prizadeva za spremembo ravnovesja med ekosistemskimi storitvami, in sicer z odmikom od proizvodnje lesa in večjim poudarkom na drugih storitvah, kot so biotska raznovrstnost in funkcije, povezane s podnebjem. To pomeni sistemsko spremembo. Obenem za gozdove veljajo številne podvajajoče se politike in predpisi EU, ki imajo v nekaterih primerih nasprotujoče si cilje in zahteve. Med njimi so zlasti akcijski načrt za biogospodarstvo ter zeleni dogovor s cilji zelene rasti in zelenih delovnih mest, strategija za biotsko raznovrstnost in predpisi o varstvu narave, kot je direktiva o habitatih, podnebna politika, vključno z zakonodajo, kot sta uredba o rabi zemljišč, spremembi rabe zemljišč in gozdarstvu ter direktiva o energiji iz obnovljivih virov, pa tudi kmetijska politika in njena vizija za podeželska območja.

Zaradi sistemske spremembe in zapletenega političnega in zakonodajnega okolja je treba natančno spremljati in ocenjevati kumulativne učinke vseh pobud v okviru strategije skupaj z drugimi ustreznimi politikami EU o zagotavljanju vseh gozdnih storitev, pa tudi o konkurenčnosti gozdarskega sektorja in gozdarskih panog, razvoju podeželja in zaposlovanju.

Evropski gozdovi torej pomembno prispevajo k zdravju okolja, obenem pa številnim vrstam nudijo življenjski prostor, podpirajo veliko biotsko raznovrstnost ter prispevajo h gospodarstvu, rekreaciji in kulturi ljudi. Njihovega pomena ni mogoče preceniti. Nova strategija vsem akterjem na vseh ravneh v sektorju ponuja jasno izhodišče in gradnike, ki jih lahko uporabijo in z njimi sodelujejo, da bi v prihodnosti poskrbeli za odporne evropske gozdove, ki bodo izpolnjevali številne funkcije, in odgovorili na izzive, ki jih čakajo.

3.6.2022

MNENJE ODBORA ZA OKOLJE, JAVNO ZDRAVJE IN VARNOST HRANE

za Odbor za kmetijstvo in razvoj podeželja

o novi strategiji EU za gozdove do leta 2030 – trajnostno gospodarjenje z gozdovi v Evropi (2022/0000(INI))

Pripravljalnica mnenja: Luisa Regimenti

POBUDE

Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane poziva Odbor za kmetijstvo in razvoj podeželja kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker je v EU približno 5 % celotne svetovne gozdne površine ter gozdovi pa predstavljajo 43 % kopenske površine EU in 80 % njene kopenske biotske raznovrstnosti¹;
- B. ker so gozdovi bistvenega pomena za telesno in duševno zdravje in dobro počutje ljudi, spodbujajo prehod na gospodarstvo brez fosilnih goriv in imajo pomembno vlogo v življenju lokalnih skupnosti, zlasti na podeželju, kjer pomembno prispevajo k možnostim preživljanja lokanih prebivalcev;
- C. ker gozdovi v EU družbi prinašajo številne koristi, vključno z bistvenimi funkcijami, kot so uravnavanje podnebja, oskrba z vodo in regulacija voda, čist zrak ter preprečevanje erozije; ker gozdovi pogosto služijo kot območja za rekreacijo, ki prinašajo številne koristi za ekološki turizem, gozdne šole in kulturo, ter so pomemben vir zaposlovanja in gospodarske rasti na lokalni ravni, hkrati pa prispevajo k ohranjanju vitalnih podeželskih območij po vsej Uniji;
- D. ker so gozdni ekosistemi s svojimi skladišči ogljika ključni za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, njihova varstvo in obnova pa sta potrebna za omejitev globalnega segrevanja, da bi dosegli podnebno nevtralnost do leta 2050 in uresničili cilj EU o vsaj 55-odstotnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov do leta 2030; ker so gozdovi tudi okolje, ki je pomembno za biotsko raznovrstnost;
- E. ker se je EU zavezala doseganju ciljev trajnostnega razvoja OZN, tudi cilja št. 15, ki je zaščititi, obnoviti in spodbujati trajnostno izkoriščanje kopenskih ekosistemov,

¹ *Science for Environment Policy (2021), European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation* (Politika za okolje (2021), Evropski gozdovi za biotsko raznovrstnost, blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje). Future Brief 25. Predstavitev, ki jo je za GD Evropske komisije za okolje pripravil oddelek za znanstveno komuniciranje, UWE Bristol. Dostopno na: <https://ec.europa.eu/science-environment-policy>

trajnostno gospodariti z gozdovi, boriti se proti dezertifikaciji, zaustaviti degradacijo tal in odpraviti njene posledice ter zaustaviti zmanjševanje biotske raznovrstnosti;

- F. ker potrebujemo dolgoročno vizijo, ki bo temeljila na sonaravnem gozdarstvu, je potrebno trajnostno gospodarjenje z gozdovi, da bomo ohranili in uskladili ekološke, gospodarske in družbene vrednote;
- G. ker bo treba okvir za trajnostno gospodarjenje z gozdovi jasno opredeliti, zlasti glede meril, kazalnikov in pragov v zvezi z zdravjem ekosistemov, biotsko raznovrstnostjo in podnebnimi spremembami, da bo postal natančnejše in uporabnejše presejalno orodje za določitev in primerjavo različnih pristopov h gospodarjenju, njihovega vpliva ter splošnega stanja in ohranjenosti evropskih gozdov;
- H. ker je „ekosistem“ fizično okolje, sestavljeno iz živih in neživih sestavnih delov, ki so med seboj povezani, zaradi česar ekosistemi prinašajo koristi za ljudi in gospodarstvo, imenovane „ekosistemske storitve“; ker podnebne spremembe in izguba biotske raznovrstnosti ter povezane ekosistemske storitve sistemsko ogrožajo družbo;
- I. ker bi morale boljše poznavanje morebitnih podnebno pogojenih naravnih motenj za evropske gozdove zagotoviti nadaljnjo podporo pri usmerjanju gospodarjenja z gozdovi in prispevati k politikam prilagajanja za obravnavo teh ranljivosti;
- J. ker so gozdovi vse občutljivejši na vplive podnebnih sprememb, zlasti na vse pogostejše gozdne požare; ker je obsežna količinska opredelitev posledic takšnih motenj za odpornost in produktivnost gozdov še vedno velik izziv;
- K. ker so razpoložljivi podatki o gozdovih na ravni EU nepopolni in različne kakovosti, kar ovira usklajevanje med EU in državami članicami na področju gospodarjenja z gozdovi in njihovega ohranjanja;
- L. ker se je ob upoštevanju poročila Evropske agencije za okolje o stanju in obetih za evropsko okolje za leto 2020 ter znanju za prehod na trajnostno Evropo² biotska raznovrstnost v Evropi močno zmanjšala, pri čemer je intenzivno gospodarjenje z gozdovi ena od gonilnih sil, Evropa pa se prav tako sooča pa se tudi z okoljskimi izzivi brez primere;
- M. ker je bil v strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 predlagan splošni cilj, da se vsaj 30 % kopenske površine EU zaščiti v okviru učinkovitega sistema upravljanja;
- N. ker je za pomoč v boju proti izgubljanju biotske raznovrstnosti in podnebni krizi bistvenega pomena zaščititi, obnavljati in upravljati gozdove tako, da se kar najbolj povečajo njihove zmogljivosti skladiščenja ogljika in varovanja biotske raznovrstnosti;
- O. ker je varstvo gozdov, vključno z vsemi preostalimi primarnimi gozdovi in pragozdovi EU, ključnega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti in blažitev podnebnih sprememb;

² Evropska agencija za okolje, *The European environment — state and outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe* (Poročilo o stanju in obetih za evropsko okolje za leto 2020 ter znanju za prehod na trajnostno Evropo), 11. maj 2020, str. 83, <https://www.eea.europa.eu/soer-2020/>

- P. ker je v skladu s poročilom Skupnega raziskovalnega središča iz leta 2021³ v Evropi ohranjenih le 4,9 milijona hektarjev primarnih gozdov in pragozdov, kar predstavlja zgolj 3 % skupnih gozdnih površin Unije in 1,2 % kopenske mase Unije;
- Q. ker imajo primarni gozdovi in pragozdovi ključno vlogo pri ohranjanju biotske raznovrstnosti; ker so v primerjavi z drugimi gozdovi v isti ekoregiji pogosto biotsko zelo raznovrstni in ker v njih živijo številne različne vrste, vključno s specifičnim živalstvom in rastlinstvom; ker primarni gozdovi in pragozdovi zagotavljajo tudi širok nabor drugih ključnih ekosistemskih storitev;
- R. ker je nezakonita sečnja, tudi sečnja na zavarovanih območjih, kot so območja Natura 2000, stalna in nerešena težava v številnih državah članicah;
- S. ker bi morale države članice razviti strateške načrte za gozdove z vmesnimi cilji, da bi se zagotovilo dolgoročno načrtovanje in srednje- do dolgoročne kontinuiteta načel iz strategije EU za gozdove; ker bi morala Komisija zagotoviti konstruktivne povratne informacije o teh načrtih in oceniti, v kolikšni meri izpolnjujejo zahteve, povezane s cilji Unije glede podnebja in biotske raznovrstnosti;
- T. ker je treba pri izvajanju ciljev strategije za gozdove spoštovati načelo subsidiarnosti; ker ima EU enako pomembne deljene pristojnosti in odgovornost na področju gozdov;
1. pozdravlja strategijo EU za gozdove, ki temelji na evropskem zelenem dogovoru; poudarja pomen treh razsežnosti trajnostnega razvoja: okoljske, gospodarske in družbene, želi spomniti, da je okoljska razsežnost, vključno z biotsko raznovrstnostjo in ohranjanjem ekosistemov, podlaga za drugi dve razsežnosti in temelj trajnostnega razvoja evropskih gozdov; poudarja, da bi morali ukrepi za izvajanje strategije EU za gozdove prispevati k doseganju ciljev EU na področju podnebja in biotske raznovrstnosti ter njenih zavezujočih ciljev;
 2. poudarja večplastno vlogo gozdov in pomen zdravih in ekološko odpornih gozdnih ekosistemov, ki družbi zagotavljajo številne storitve; vztraja, da je treba ohranjanje biotske raznovrstnosti ter varstvo in ohranjanje habitatov vključiti v trajnostno gospodarjenje z gozdovi;
 3. poudarja bistveno vlogo gozdnih ekosistemov pri blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter prispevanju k cilju EU, da najpozneje do leta 2050 doseže podnebno nevtralnost; v zvezi s tem poudarja, da je treba okrepiti njihovo odpornost, zlasti s povečanjem strukturne in funkcionalne raznolikosti gozdov ter raznolikosti njihove sestave; vztraja, da so strukturno bogati mešani gozdovi s široko ekološko amplitudo bolj odporni in se lahko bolje prilagajajo;
 4. poudarja, da so gozdna zemljišča s svojimi skladišči ogljika v živih drevesih in odmrlem lesu ključni dejavnik za omejitev globalnega segrevanja, prispevanje k ciljem EU glede podnebne nevtralnosti in povečanje biotske raznovrstnosti; meni, da je spodbujanje biološko raznolikih gozdov najučinkovitejše varstvo pred podnebnimi spremembami in

³ Barredo, J., Brailescu, C., Teller, A., Sabatini, F. M., Mauri, A. in Janouskova, K., *Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe* (Kartiranje in ocenjevanje primarnih gozdov in pragozdov v Evropi), EUR 30661EN, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2021.

izgubo biotske raznovrstnosti;

5. izraža zaskrbljenost zaradi škodljivih dejavnikov, povezanih s podnebnimi spremembami, kot so izpostavljenost gozdnih površin daljšim obdobjem suše in boleznim dreves, tudi takim, ki jih povzročajo škodljivci, kar škoduje okolju;
6. poziva Komisijo, naj zbira in razširja znanje med države članice o prilagajanju gozdov na sedanje in pričakovane podnebne spremembe v skladu z novo strategijo EU za prilagajanje in strategijo za biološko raznovrstnost; v zvezi s tem vztraja, da sta potrebna namenska podpora in okrepljeno sodelovanje za preprečevanje nesreč ter pripravljenost in odzivanje nanje;
7. ugotavlja, da biotska raznovrstnost gozdov in njihovi edinstveni ekosistemi zagotavljajo izjemno raznolikost ekosistemskih storitev, ki prispevajo k ukrepom za blažitev podnebnih sprememb, stabilnosti in rodovitnosti tal, kakovosti vode ter izobraževalnim in turističnim storitvam; poudarja, da je dobro gospodarjenje z območji Natura 2000 bistveno za ohranjanje in krepitev evropske biotske raznovrstnosti ter ekosistemov in storitev, ki jih zagotavljajo;
8. pozdravlja sklep Komisije z dne 4. junija 2021 o izdaji dovoljenj za logotip Natura 2000; ugotavlja, da bi shema Natura 2000 morala spodbujati najstrožje ekološke standarde EU za zaščito najranljivejših habitatnih tipov in vrst na kopnem; opozarja, da omrežje Natura 2000 pokriva približno 18 % ozemlja EU na kopnem; poudarja, da bi države članice morale zagotoviti, da se ne bi izvajale dejavnosti, ki bi poškodovale habitate ali vznemirjale vrste v habitatih, opredeljenih kot območja Natura 2000; poziva k ambicioznim ciljem v okviru strategije EU za gozdove za ohranitev in obnovo ekološke vrednosti opredeljenih območij ob upoštevanju socialnih in kulturnih zahtev ter regionalnih in lokalnih značilnosti območij; ugotavlja, da bi morala biti prizadevanja za ohranitev območij Natura 2000 povsem v skladu z direktivama o habitatih in pticah ter strategijo EU o biotski raznovrstnosti do leta 2030;
9. ugotavlja, da območja Natura 2000 javnosti zagotavljajo dragocene ekosistemske storitve; poudarja, da bi logotip Natura 2000 na blagu ali storitvah moral pomeniti, da to blago ali storitve prispevajo k ciljem ohranjanja območja Natura 2000, s katerega izhajajo;
10. pozdravlja strateški delovni načrt za znak EU za okolje za obdobje 2020–2024, ki ga je objavila Evropska komisija; opozarja, da je znak EU za okolje prostovoljna oznaka okoljske odličnosti; ugotavlja, da shema znaka za okolje spodbuja krožno gospodarstvo EU in prispeva k praksam trajnostne potrošnje ter proizvodnje; poziva k strogim standardom in spremljanju ter spodbujanju širše uporabe znaka za okolje v gozdarskem sektorju EU;
11. poudarja, da je pomembno razširiti področje uporabe okoljskega znaka na lesne proizvode, da bi vključili raven trajnostnosti teh proizvodov; poziva države članice, naj spodbujajo proizvajalce, naj razširijo uporabo oznake Natura 2000 za nelesne gozdne proizvode;
12. želi spomniti na pomembne gospodarske in družbene funkcije, ki jih imajo zdravi gozdovi pri ohranjanju vzdržnih podeželskih območij; poudarja pomen neinvazivnih

gospodarskih gozdarskih dejavnosti, ki spoštujejo ekološke meje gozdnih ekosistemov, medtem ko lahko intenzivne gospodarske dejavnosti, povezane z gozdovi, različno moteče učinkujejo na gozdne ekosisteme; ugotavlja, da lahko obsežno krčenje gozdov resno vpliva na lokalne ekosisteme in prispeva k izgubi biotske raznovrstnosti; poudarja, da bi bilo treba v strategiji EU za gozdove spodbujati gospodarske dejavnosti, pri katerih so upoštevane trajnostne meje gozdnih ekosistemov; poudarja, kako pomembno je spodbujati gospodarske dejavnosti, ki ne temeljijo na lesu, da bi diverzificirali lokalna gospodarstva in delovna mesta ter obrnili trend upadanja števila prebivalcev na podeželskih in oddaljenih območjih;

13. poudarja, kako pomembno je, da EU spodbuja varstvo, ohranjanje in obnovo gozdnih ekosistemov, pri čemer upošteva prihodnjo zakonodajo EU o obnovi narave in izboljšuje njihovo odpornost, hkrati pa podpira razvoj gospodarsko vzdržnega in dinamičnega gozdarskega sektorja ter lokalnih skupnosti; poziva k dolgoročni viziji za varstvo in obnovo evropskih gozdov;
14. poudarja, kako pomembno je vključiti javno zdravje in razsežnost „eno zdravje“ v strategijo EU za gozdove; poudarja, da naravni gozdni ekosistemi in dostopnost gozdov ter zelenih mestnih in primestnih gozdnih površin prinašajo številne koristi, ki spodbujajo zdrav življenjski slog in prispevajo k dobremu počutju državljanov EU;
15. poudarja vlogo krožnega gozdarskega biogospodarstva pri spodbujanju trajnostne rasti, pri čemer se kot vodilni načeli uporabljata krožnost ter kaskadna in učinkovita uporaba biomase in gozdnih virov;
16. poudarja, da morajo biti v vseh državah članicah na voljo pravočasni, pogosti in primerljivi podatki, in poudarja ključno vlogo, ki jo ima analiza teh podatkov pri podpiranju trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in varstva gozdov, tudi pri preprečevanju nezakonite sečnje ter predvidevanju in blaženju posledic naravnih motenj, kot so nevihte, požari v naravi in škodljivci; poudarja, da je treba za nazaj vzpostaviti podatkovno zbirko vseh območij, ki izpolnjujejo merila za pragozdove in primarne gozdove; v zvezi s tem pozdravlja zavezo Komisijo, da bo pripravila zakonodajni predlog za okvir za spremljanje gozdov, poročanje o njih in zbiranje podatkov;
17. poziva Komisijo, naj zagotovi usklajen sistem EU za spremljanje gozdov, zbiranje podatkov in poročanje, ki ga bodo pristojni organi držav članic uporabljali pri pripravi svojih strateških načrtov za gozdove in gozdarski sektor; poudarja, da bi moral ta integrirani vseevropski sistem za spremljanje gozdov temeljiti na usklajenih in znanstveno utemeljenih kazalnikih ter vključevati mehanizme, ki bi preprečili napake, kot je dvojno štetje, pri obdelavi podatkov, ki jih sporočijo države članice;
18. poudarja koristi uporabe najsodobnejših tehnologij za zbiranje podatkov, na primer za izvajanje nacionalnih popisov gozdov, izboljšanje javnega dostopa do podatkov ter zagotavljanje doslednosti, kakovosti in primerljivosti zanesljivih gozdarskih podatkov;
19. ponovno poziva, naj bodo vsi preostali pragozdovi in primarni gozdovi strogo zaščiteni v skladu s strategijo EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030; vztraja, da je treba zaščititi tudi varovalne pasove, ki so ob primarnih gozdovih in pragozdovih, da bi podprli razvoj značilnosti pragozda; poudarja, da se bo z razširitevijo ustrezne zaščite na

varovalne pasove izboljšala povezljivost habitatov visoke ekološke vrednosti, kar bo znatno prispevalo k ohranjanju in blažitvi negativnih učinkov razdrobljenosti;

20. poudarja, kako pomembno je strogo zavarovati sosednja območja primarnih gozdov in pragozdov, da bi izboljšali stanje ohranjenosti ter ublažili tveganje izumrtja zavarovanih vrst in zmanjšali njihovo ranljivost; zato bi bilo treba, kadar take gozdove obdajajo območja Natura 2000, prilagoditi smernice za gospodarjenje s temi območji, da bi podprli razvoj sekundarnih pragozdov in/ali razvoj značilnosti pragozda;
21. obžaluje, da Komisija v letu 2021 ni sprejela smernic za opredelitev pragozdov in primarnih gozdov, kot je bilo navedeno v strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030; poudarja, da se je treba nujno dogovoriti o operativni opredelitvi primarnih gozdov in pragozdov v EU, da bi zagotovili njihovo strogo zaščito; poudarja, da mora ta opredelitev temeljiti na ekoloških načelih in upoštevati raznolikost evropskih gozdov, spreminjajoče se podnebne pasove in različne lokalne razmere;
22. poudarja, da po podatkih raziskave⁴ pragozdovi in stari gozdovi še vedno akumulirajo ogljik, kar je v nasprotju z mnenjem, da so ti gozdovi ogljično nevtralni ali celo viri CO₂;
23. poudarja, da je za doseg cilja EU, da bi imeli večje, odporne in raznovrstne gozdne površine, potreben tudi dostop do genskih virov, ki so najbolj dostopni v dragocenih pragozdovih in primarnih gozdovih; poudarja pomen podpiranja nacionalnih genskih bank sadik, da bi zagotovili zadostno število avtohtonih drevesnih vrst za lokalne in regionalne pobude za ponovno pogozdovanje in pogozdovanje; opozarja, da je sajenje dreves odvisno od podpore lokalnih deležnikov in regionalnega načrtovanja;
24. poziva Komisijo in države članice, naj nujno dokončajo okvir za kartiranje in spremljanje pragozdov in primarnih gozdov, tako da zapolnijo vrzeli v znanju glede njihove geografske lokacije, vključno z uporabo najnovejših digitalnih tehnologij, kot je satelitsko spremljanje, in vključevanjem drugih najboljših razpoložljivih podatkov s terena; v zvezi s tem poziva Komisijo in države članice, naj vzpostavijo pregledno in enostavno dostopno podatkovno zbirko vseh potencialnih območij, ki izpolnjujejo merila za razvrstitev med pragozdove in primarne gozdove, ter naj uvedejo začasni moratorij na sečnjo v primarnih gozdovih in pragozdovih, da bi brez odlašanja pravno zagotovile status območja, v katerega se ne sme posegati;
25. izraža resno zaskrbljenost zaradi nerešenega vprašanja nezakonite sečnje, tudi na območjih, zaščiteneh v okviru omrežja Natura 2000 ter direktiv o pticah in habitatih; poudarja, da nezakonita sečnja vpliva na biotsko raznovrstnost in ima lahko učinke, ki jih je težko, če ne celo nemogoče, ustaviti in odpraviti;
26. meni, da bi bilo treba nezakonito sečnjo obravnavati kot kaznivo dejanje in zanjo uvesti ustrezne kazenske sankcije, zato bi jo bilo treba vključiti v področje uporabe revidirane direktive o okoljski kriminaliteti; poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo nujne ukrepe za zaustavitev nezakonite sečnje in poostrijo nadzor nad nezakonito trgovino z lesom, in sicer s podrobnim spremljanjem in izvrševanjem veljavnih

⁴ Luyssaert S in drugi, 2008: Old-growth forests as global carbon sinks (Pragozdovi kot globalni ponori ogljika), Nature

predpisov ter uporabo geoprostorskih tehnologij in tehnologij daljinskega zaznavanja; poziva Komisijo, naj razširi mandata Evropskega javnega tožilstva, tako da bo pokrival kazniva dejanja zoper okolje;

27. poudarja, da je treba povečati vlogo pristojnih organov držav članic v boju proti nezakoniti sečnji na podlagi izkušenj, pridobljenih pri izvajanju in izvrševanju uredbe EU o lesu, ter poziva k izboljšanju določb o količini in kakovosti spremljanja in nadzora ter k ustrezni zaščiti gozdnih čuvajev;
28. pozdravlja načrt za pogozdovanje in ponovno pogozdovanje, v skladu s katerim naj bi v EU do leta 2030 zasadili najmanj tri milijarde dreves; poudarja, da bi bilo treba takšne pobude izvajati v skladu z jasnimi ekološkimi načeli in bi morale biti v celoti skladne s ciljem biotske raznovrstnosti, pri čemer bi bilo treba dati prednost obnovi gozdnih ekosistemov; v zvezi s tem poziva k ambicioznim znanstvenim smernicam o ciljih za ponovno pogozdovanje in pogozdovanje, ki spodbujajo biotsko raznovrstnost, ki bodo zagotovile, da bodo gozdovi odporni, mešani in zdravi, ter preprečile negativne učinke, ki jih lahko imajo monokulture na gozdne ekosisteme; poudarja, da so odporni, mešani in zdravi gozdni ekosistemi na splošno bolj odporni kot monokulturni gozdovi ali gozdovi s kratkimi cikli sečnje;
29. poudarja, da bi bilo treba pri izvajanju časovnega načrta za ponovno pogozdovanje in pogozdovanje ustrezno upoštevati raznolikost evropskih gozdov, vrst lastništva in tradicij gospodarjenja z njimi, pri tem pa bi bilo treba tesno sodelovati in se posvetovati z državami članicami in vsemi ustreznimi deležniki;
30. poziva Komisijo, naj razvije z dokazi podprte kazalnike in pragove, ki bodo dopolnjevali okvir za trajnostno gospodarjenje z gozdovi, zlasti kar zadeva oblikovanje jasnih meril v zvezi z zdravjem ekosistemov, biotsko raznovrstnostjo in podnebnimi spremembami, da bi postali učinkovito orodje za izboljšanje trajnosti gozdov EU in zagotovili, da bo gospodarjenje z gozdovi prispevalo k ciljem EU na področju podnebja in biotske raznovrstnosti; meni, da so ti dodatni kazalniki in pragovi ključno orodje za varstvo in obnovo biotske raznovrstnosti ter za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje v gozdarskem sektorju;
31. pozdravlja pobudo Komisije za okrepitev okvira za trajnostno gospodarjenje z gozdovi, da bi povečali kakovost in raznolikost gozdnih ekosistemov; poudarja, da lahko sonaravno gozdarstvo in trajnostno gospodarjenje z gozdovi prineseta podobne ali boljše gospodarske koristi, hkrati pa se pri tem ohranjata in spodbujata celovitost in odpornost ekosistemov;
32. poudarja, da se z zavestno odločitvijo za gospodarjenje z gozdovi brez posegov ali sonaravno gospodarjenje z gozdovi izboljšuje potencial gozdov kot ponorov ogljika in zatočišč biotske raznovrstnosti ter za okrevanje biotske raznovrstnosti;
33. poudarja, da lahko zanemarjanje gozdov v določenih okoliščinah povzroči izgubo delovnih mest na podeželju in lahko poveča odvisnost od uvoza gozdarskih proizvodov iz delov sveta, kjer je gospodarjenje z gozdovi manj trajnostno;
34. poudarja, kako pomembno je podpirati in spodbujati okolju koristne dejavnosti in sonaravno gospodarjenja z gozdovi, zlasti pristope lastnikov in upravljavcev gozdov, ki

temeljijo na ekosistemih ter upoštevajo primere najboljše prakse in znanstvene dokaze;

35. poudarja, da je pomembno ustrezno oceniti vplive, ki jih imajo načrti za trajnostno gospodarjenje z gozdovi na okolje, in hitro ukrepati v zvezi z njimi; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo celovito izvajanje in uveljavljanje direktiv o pticah in habitatih, vključno z omrežjem Natura 2000;
36. poziva države članice, naj si še naprej prizadevajo za ustrezno izvajanje nacionalnih strategij in zakonodaje v zvezi s trajnostnim gospodarjenjem z gozdovi ter naj jih prilagodijo svojim nacionalnim, regionalnim in lokalnim okoliščinam; poziva države članice, naj ustrezno prenesejo in izvajajo zakonodajo EU in zavezujoče cilje o gozdovih; poziva Komisijo, naj izboljša skladnost s pravom EU, države članice pa, naj sodelujejo pri usklajevanju okvirov za trajnostno gospodarjenje z gozdovi, da bi izboljšali okvir EU za trajnostno gospodarjenje z gozdovi in še naprej razvijali prakse trajnostnega gospodarjenja z gozdovi;
37. obžaluje, da je iz podatkov iz zadnjega obdobja poročanja v skladu z direktivo o habitatih razvidno, da se je odstotek gozdov v EU z neugodnim stanjem v obdobju 2013–2018 povečal na 84,5 %, in sicer z 82 % v oceni za obdobje 2007–2012; poudarja, da imajo borealni gozdni habitati, ki so v interesu Skupnosti, najvišji delež neugodnih in slabih ocen (56 %) po regijah in najvišji odstotek habitatov s trendi slabšanja (43 %), medtem ko so imeli makaronezijski gozdovi na Azorih, Madeiri in Kanarskih otokih (ki imajo edinstveno biogeografijo, povezano s floro Sredozemlja pred ledeno dobo) najvišji odstotek potrjenih dobrih ocen in ocen, ki kažejo, da se stanje izboljšuje⁵;
38. poudarja, da mora biti izvajanje rezultatov gozdarske strategije skladno z načelom subsidiarnosti; kljub temu poudarja enak pomen deljenih pristojnosti in odgovornosti EU v zvezi z gozdovi, zlasti v okviru okoljske politike EU, tudi glede vprašanj, povezanih s trajnostjo gozdov in varstvom biotske raznovrstnosti; poudarja raznolikost vrst gozdov v EU z različnimi lastniškimi strukturami in praksami gospodarjenja ter kulturnimi in ekološkimi pogoji, sestavami in drevesno-kulturnimi tradicijami; poudarja, da so najodpornejši gozdovi strukturno in genetsko raznoliki ter imajo bogato mrežo znotraj vrst in bogate simbiotične odnose ter so kot takšni samozadostni ekosistemi;
39. v zvezi s tem poudarja, da bi bilo treba spodbujati prilagojene rešitve za trajnostno gospodarjenje z gozdovi na podlagi izkušenj in znanja lokalnih, regionalnih in nacionalnih deležnikov ter načel in smernic sonaravnega gozdarstva, ter v zvezi s tem poudarja, da ne bi smeli predvideti enotne rešitve za vse;
40. priznava, da je gospodarjenje značilno za posamezno območje in da so lahko glede na različne pogoje in tipe gozdov potrebni različni pristopi k gospodarjenju na podlagi različnih ekoloških potreb in značilnosti gozdnih zemljišč ter se upoštevajo pravice in

⁵ *Science for Environment Policy (2021), European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation* (Politika za okolje (2021), Evropski gozdovi za biotsko raznovrstnost, blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje). Future Brief 25. Predstavitev, ki jo je za GD Evropske komisije za okolje pripravil oddelek za znanstveno komuniciranje, UWE Bristol. Dostopno na: <https://ec.europa.eu/science-environment-policy>

interesi delavcev v gozdarskem sektorju, lastnikov in drugih zadevnih akterjev;

41. pozdravlja pobudo Komisije, da se v tesnem sodelovanju z državami članicami razvijejo lokalno prilagojene smernice sonaravnega gozdarstva in prostovoljni sistem certificiranja, na podlagi česar bi bil uveden znak kakovosti EU za spodbujanje praks upravljanja, ki so najbolj prijazne biotski raznovrstnosti;
42. poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo te pobude izboljšale gozdne ekosisteme, varovale biotsko raznovrstnost in zagotavljale dodano vrednost iz praks naravi prijaznega gospodarjenja z gozdovi; ugotavlja, da se je večina obstoječih prostovoljnih shem certificiranja izkazala za verodostojna in učinkovita orodja za spodbujanje praks trajnatega gospodarjenja z gozdovi po vsej Evropi in da je njihov nadzor, ki ga izvajajo institucije EU, dobrodošel, saj prispeva k njihovem stalnemu izboljševanju;
43. poudarja, da ima kmetijsko gozdarstvo poleg sekvestracije ogljika pomembne dodatne koristi za prosto živeče živali in rastline ter biotsko raznovrstnost (izboljšani habitati za prostoživeče živali in rastline, več opraševalcev, več insektov), izboljšuje zdravje tal in jih varuje pred erozijo, izpiranjem nitratov ter poplavami^{6,7,8};
44. poudarja, da bi bilo treba več sredstev nameniti podpori novim politikam, povezanim z gozdovi, in opredelitvi posebnih namenskih sredstev za ukrepe za povečanje trajnosti in okrepitev blaženja podnebnih sprememb; poudarja, da bi bilo treba ta sredstva uporabiti za spodbujanje lastnikov in upravljavcev gozdov k naložbam v okrepljeno varstvo in obnovo gozdov ter spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, ki je biotski raznovrstnosti prijazno;
45. poudarja, da mora biti prehod na sonaraven model gozdarstva v EU pravičen prehod, ki podpira gozdarski sektor na poti k gospodarsko vzdržnim in ekološko zdravim gozdovom;
46. poziva Komisijo, naj oceni ustreznost različnih instrumentov financiranja EU, da bi zagotovila potrebno podporo gozdarskemu sektorju pri prehodu na trajnostne prakse, ki spodbujajo biotsko raznovrstnost, in razvoju gozdnih ekosistemskih storitev, ter naj oceni skladnost teh skladov z zavezami in cilji, določenimi v strategiji EU za gozdove in strategiji EU za biotsko raznovrstnost; zlasti poudarja, da je treba oceniti, ali države članice in Unija zagotavljajo zadostna sredstva za varstvo gozdov na območjih Natura 2000;

⁶ Kay, S.; Rega, C.; Moreno, G.; den Herder, M.; Palma, J. H.; Borek, R.; Crous-Duran, J.; Freese, D.; Giannitsopoulos, M.; Graves, A.; Jäger, M.; Lamersdorf, N.; Memedemin, D. in drugi (2019): *Agroforestry creates carbon sinks whilst enhancing the environment in agricultural landscapes in Europe* (Kmetijsko gozdarstvo ustvarja ponore ogljika in obenem izboljšuje okolje v kmetijskih krajinah v Evropi), V: Land Use Policy, letnik 83, str. 581–593. DOI: 10.1016/j.landusepol.2019.02.025.

⁷ Burges, P.; Newman, S.; Pagella, T.; Smith, J.; Westaway, S.; Briggs, S.; Knight, I.; Whistance, L.; Raskin, B.; Osborn, S. (2019): *The Agroforestry Handbook: Agroforestry for the UK* (Kmetijsko-gozdarski priročnik: kmetijsko gozdarstvo za Združeno kraljestvo), prva izdaja, Bristol, UK. – Agroforestry for the UK. Soil Association, Združeno kraljestvo, 2019.

⁸ Torralba, M.; Fagerholm, N.; Burgess, P. J.; Moreno, G.; Plieninger, T. (2016): *Do European agroforestry systems enhance biodiversity and ecosystem services?. A meta-analysis* (Ali evropski kmetijsko-gozdarski sistemi krepijo biotsko raznovrstnost in ekosistemske storitve? Metaanaliza). V: Agriculture, Ecosystems & Environment, 230, 150–161. DOI: 10.1016/j.AGEE.2016.06.002.

47. poziva države članice, naj državnim gozdarskim organom povečajo finančne in človeške vire; poudarja, kako pomembno je ohranjati javno strokovno znanje in izkušnje; poudarja, da lahko državni gozdarski organi zasebnim lastnikom gozdov zagotovijo potrebno strokovno znanje in izkušnje na področju sonaravnega gozdarstva ter prilagajanja na posledice podnebnih sprememb, kot je prikazal projekt Giono, ki ga je izvedel francoski nacionalni zavod za gozdove;
48. poudarja pomen skupne kmetijske politike in prav tako poudarja, da bi lahko bila sredstva, ki jih države članice črpajo iz skladov razvoj podeželja, večja, zlasti v programih, povezanih s povečanjem biotske raznovrstnosti gozdov;
49. poziva države članice, naj uporabijo razpoložljive podporne ukrepe za ohranjanje gozdov in biotske raznovrstnosti; poudarja tudi, da je treba zagotoviti zadostna sredstva za izvajanje strategije EU za gozdove; opozarja, da je bilo za dva ključna vira financiranja iz skladov za razvoj podeželja za podporo trajnostnemu gospodarjenju z gozdovi za izpolnjevanje prednostnih nalog EU glede biotske raznovrstnosti in podnebja za obdobje 2014–2020 ugotovljeno, da še zdaleč ne dosejata obsega izvajanja, potrebnega, da bi države članice izpolnile svoje obveznosti iz direktiv o habitatih in pticah;
50. pozdravlja zavezo Komisije, da bo z ukrepi, povezanimi z gozdovi, v skupni kmetijski politiki za obdobje 2023–2027 vzpostavila sheme EU za plačilo ekosistemskih storitev;
51. pozdravlja sporočilo Komisije o sekvestraciji ogljika v kmetijstvu, katerega cilj je spodbuditi nove poslovne modele iz javnih in zasebnih virov z nagrajevanjem praks upravljanja za povečanje sekvestracije v živi biomasi in tleh, spoštovanje ekoloških načel, povečanje biotske raznovrstnosti ter spoštovanje okoljskih in podnebnih ciljev Unije ter načela, da se ne škoduje bistveno;
52. poudarja, da so potrebne pobude za sekvestracijo ogljika v kmetijstvu, ki temeljijo na trdni znanstveni metodologiji, in poudarja, da bi bila lahko zavestna izbira režima brez posredovanja v ekosistemih z visoko zalogo ogljika in visoko naravno vrednostjo ter v skladu s cilji strategije za biotsko raznovrstnost upravičena do shem za sekvestracijo ogljika v kmetijstvu in bi se lahko uvrstila med certificirane projekte za odstranjevanje ogljika;
53. pozdravlja načrt Komisije, da do leta 2022 predlaga zavezujoč regulativni okvir EU za certificiranje odstranjevanja ogljika, da bi pravilno količinsko opredelili prizadevanja za odstranjevanje ogljika, o njih poročali in jih certificirali ter preprečili tveganje napačnega prikazovanja in zelenega zavajanja;
54. pozarja na pomen napredne strategije sodelovanja, ki bi tesno vključevala vse ustrezne akterje v gozdarskem sektorju, pristojne za ohranjanje, varstvo in izboljšanje kakovosti okolja ter ohranjanje zdravih in odpornih gozdov, ki bi delovala na vseh ravneh oblikovanja politik, da bi skrbno in temeljito ocenili in čim prej poiskali načine za doseganje ciljev nove strategije za gozdove do leta 2030 ter zagotovili varstvo evropskih gozdnih vrst in habitatov;
55. je zaskrbljen zaradi predvidenega širjenja območij z večjim tveganjem požarov in daljšimi sezonami visokega tveganja požarov v večini evropskih regij, zlasti v primeru

scenarijev z visokimi emisijami; poudarja, da niso zagotovljene svetovalne storitve za podporo pri krepitvi zmogljivosti in da je na voljo le malo usmeritev v zvezi s tem, kako izvajati dejavnosti in ukrepe prilagajanja na podnebne spremembe, da bi preprečili in zmanjšali tveganja, ki jih povzročajo podnebne spremembe (na primer požari v naravi, erozija tal, bolezni in poplave); poziva Komisijo, naj zbira in razširja znanje med države članice o prilagajanju gozdov na sedanje in pričakovane podnebne spremembe v skladu z novo strategijo EU za prilagajanje; poziva Komisijo, naj na podlagi izboljšanih produktov programa Copernicus, umetne inteligence in drugih podatkov daljinskega zaznavanja pripravi ocene in zemljevide tveganja gozdnih požarov v podporo preventivnim ukrepom;

56. poudarja, kako pomembno je nadalje razvijati in v celoti izkoristiti mehanizem Evropske unije na področju civilne zaščite v primeru gozdnih požarov in drugih naravnih nesreč;
57. poudarja, da je potrebna dodatna podpora za države članice, zlasti pri obvladovanju naravnih nesreč, kot so med drugim napadi podlubnikov in gozdni požari;
58. poziva, naj obstoječe platforme, strokovne skupine in drugi podobni subjekti na področju vseh zadev, povezanih z gozdovi, zagotovijo vključujočo zastopanost različnih deležnikov, vključno z ustrežno zastopanstvo domorodnih ljudstev Evrope; želi spomniti na pomen napredne strategije sodelovanja, da bi zagotovili zelo potrebno čezmejno sodelovanje pri zagotavljanju dolgoročnega preživetja najdragocenejših in najbolj ogroženih vrst in habitatov v Evropi;
59. poziva Komisijo, naj spodbuja oblikovanje pobud za partnerstvo za znanja in spretnosti, ki vključujejo deležnike v gozdarstvu, da bi zagotovili ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, dobre delovne pogoje, višje zdravstvene in varnostne standarde, zaščito pred nevarnostmi ter dostop do poklicnega in specializiranega usposabljanja z možnostmi za izpopolnjevanje in prekvalifikacijo pri prehodu na trajnostne sonaravne gozdarske prakse, namenjene ohranjanju obstoječih gozdov in izvajanju pobud za pogozdovanje in ponovno pogozdovanje;
60. poziva države članice, naj nemudoma priznajo slabo stanje na poklicnem področju gozdarstva, gradbeništva, lesarstva in pohištvne industrije in naj vzpostavijo ali ohranijo sistem predčasnega upokojevanja ali prostovoljnega odhoda delavcev v sektorju ob finančni podpori delodajalcev; vztraja, da morajo imeti delavci v sektorju ob upokojitvi socialno in zdravstveno zavarovanje, skladno z njihovimi posebnimi potrebami;
61. poziva Komisijo, naj v sodelovanju s proizvajalci gozdne mehanizacije sprejme pobude za boljšo okoljsko zasnovo te mehanizacije, ki naj omogoča visoko zaščito in varnost delavcev ter najmanjše možne posledice za tla in vode v gozdovih;
62. poudarja pomen vključevanja civilne družbe v odločanje o gozdarskem sektorju in vztraja pri preglednem dostopu do gozdarskih podatkov;
63. poudarja, da so inovacije v gozdarskem biogospodarstvu pomembne, in se strinja, da so potrebne nadaljnje raziskave o novih gozdarskih proizvodih in inovacijah;

64. poudarja, da so v gozdarskem sektorju potrebne raziskave in inovacije ter da se je treba osredotočiti na nove gozdarske proizvode, inovacije in trajnostno gospodarjenje z gozdovi; opozarja, da morajo partnerstva za raziskave in razvoj nadgraditi obstoječe pobude za sodelovanje EU na področju raziskav in inovacij, kot sta evropska tehnološka platforma za gozdarski sektor (FTP), ki jo je Evropska komisija vzpostavila leta 2004, in Evropski inštitut za gozdove (EFI);
65. poziva Komisijo, naj spodbuja evropske standarde in ambicije za varstvo gozdov na mednarodni ravni;
66. pozdravlja odločitev Komisije, da bo evropske gozdove vključila v področje uporabe svoje uredbe o prepovedi nekaterih dobrin in proizvodov, povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov, da bi zagotovila enake konkurenčne pogoje v boju proti krčenju gozdov in podprla evropski inovativni gozdarski sektor;
67. poziva Komisijo, naj se začne ponovno pogajati o mednarodni pravno zavezujoči konvenciji o gozdovih, ki bi prispevala h gospodarjenju z gozdovi, njihovem ohranjanju in trajnostnemu razvoju ter zagotovila njihove številne in dopolnjujoče se funkcije in vrste uporabe, vključno z ukrepi za ponovno pogozdovanje, pogozdovanje in ohranjanje gozdov, pri tem pa upoštevala družbene, gospodarske, ekološke, kulturne in duhovne potrebe sedanjih in prihodnjih generacij, priznavala bistveno vlogo vseh vrst gozdov pri ohranjanju ekoloških procesov in ravnotežja ter podpirala identiteto, kulturo in pravice domorodnih ljudstev, njihovih skupnosti ter drugih skupnosti in prebivalcev gozdov;

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	2.6.2022
Izid končnega glasovanja	+: 62 -: 13 0: 10
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Nikos Andrulakis (Nikos Androulakis), Maria Arena, Bartosz Arłukowicz, Margrete Auken, Simona Baldassarre, Marek Paweł Balt, Traian Băsescu, Aurélie Beigneux, Monika Beňová, Sergio Berlato, Alexander Bernhuber, Malin Björk, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Nathalie Colin-Oesterlé, Esther de Lange, Christian Doleschal, Marco Dreosto, Bas Eickhout, Cyrus Engerer, Eleonora Evi, Agnès Evren, Pietro Fiocchi, Raffaele Fitto, Malte Gallée, Catherine Griset, Jytte Guteland, Teuvo Hakkarainen, Martin Hojsík, Pär Holmgren, Jan Huitema, Yannick Jadot, Adam Jarubas, Petros Kokalis (Petros Kokkalis), Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Peter Liese, Sylvia Limmer, Javi López, César Luena, Marian-Jean Marinescu, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Joëlle Mélin, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Grace O’Sullivan, Jutta Paulus, Stanislav Polčák, Jessica Polfjård, Nicola Procaccini, Luisa Regimenti, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Sándor Rónai, Rob Rooken, Silvia Sardone, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Linea Søgaard-Lidell, Maria Spiraki (Maria Spyraiki), Nicolae Ștefănuță, Nils Torvalds, Edina Tóth, Véronique Trillet-Lenoir, Peter Vitanov (Petar Vitanov), Alexandr Vondra, Mick Wallace, Pernille Weiss, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Tiemo Wölken, Anna Zalewska
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Manuel Bompard, Annika Bruna, Catherine Chabaud, Stelios Kibropoulos (Stelios Kypouropoulos), Christel Schaldemose

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

62	+
PPE	Bartosz Arłukowicz, Hildegard Bentele, Traian Băsescu, Nathalie Colin-Oesterlé, Christian Doleschal, Agnès Evren, Adam Jarubas, Ewa Kopacz, Stelios Kibropoulos (Stelios Kypouropoulos), Peter Liese, Marian-Jean Marinescu, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Dolors Montserrat, Ljudmila Novak, Stanislav Polčák, Luisa Regimenti, Maria Spiraki (Maria Spyraiki), Pernille Weiss, Esther de Lange
Renew	Pascal Canfin, Catherine Chabaud, Martin Hojsík, Jan Huitema, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Linea Søgaard-Lidell, Véronique Trillet-Lenoir, Michal Wiezik, Salima Yenbou, Nicolae Ștefănuță
S&D	Nikos Andoulakis (Nikos Androulakis), Maria Arena, Marek Paweł Balt, Monika Beňová, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Cyrus Engerer, Jytte Guteland, César Luena, Javi López, Alessandra Moretti, Sándor Rónai, Christel Schaldemose, Günther Sidl, Peter Vitanov (Petar Vitanov), Tiemo Wölken
The Left	Malin Björk, Manuel Bompard, Petros Kokalis (Petros Kokkalis), Silvia Modig, Mick Wallace
Verts/ALE	Margrete Auken, Bas Eickhout, Eleonora Evi, Pär Holmgren, Yannick Jadot, Tilly Metz, Ville Niinistö, Grace O'Sullivan, Jutta Paulus

13	-
ECR	Sergio Berlato, Pietro Focchi, Raffaele Fitto, Joanna Kopcińska, Nicola Procaccini, Rob Rooken, Alexandr Vondra, Anna Zalewska
ID	Sylvia Limmer
PPE	Alexander Bernhuber, Jessica Polfjärd
Renew	Nils Torvalds, Emma Wiesner

10	0
ID	Simona Baldassarre, Aurélia Beigneux, Annika Bruna, Marco Dreosto, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Joëlle Mélin, Silvia Sardone
NI	Ivan Vilibor Sinčić, Edina Tóth

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

15.6.2022

MNENJE ODBORA ZA RAZVOJ

za Odbor za kmetijstvo in razvoj podeželja

o novi strategiji EU za gozdove do leta 2030 – trajnostno gospodarjenje z gozdovi v Evropi (2022/2016(INI))

Pripravljalavka mnenja: Michèle Rivasi

POBUDE

Odbor za razvoj poziva Odbor za kmetijstvo in razvoj podeželja kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker se gozdovi v zadnjih letih čedalje hitreje krčijo in propadajo, predvsem zaradi širjenja kmetijstva, nezakonite ali netrajnostne sečnje in drugih dejavnosti, kot je rudarstvo;
- B. ker je krčenje gozdov povzročilo veliko izgubo biotske raznovrstnosti z uničenjem habitatov, poslabšalo podnebne spremembe s sproščanjem velikih količin ogljika v ozračje in povečalo tveganje za izbruhe novih virusnih bolezni;
- C. ker obsežno krčenje gozdov za kmetijstvo, rudarjenje in razvoj infrastrukture povzroča hude kršitve človekovih pravic z uničujočimi posledicami za prebivalce v gozdovih, kot so prisvajanje zemljišč, prisilne izselitve, policijsko nadlegovanje, samovoljne aretacije in kriminalizacija voditeljev skupnosti, zagovornikov človekovih pravic in aktivistov;
- D. ker direktiva o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov spodbuja uporabo biomase za energetske namene, vključno z lesno biomaso;
- E. ker nedavno poročilo Komisije¹ kaže, da se je splošna uporaba lesne biomase v EU v zadnjih dveh desetletjih povečala za približno 20 %, na kar bi lahko še dodatno vplival povečan cilj glede energije iz obnovljivih virov;
- F. ker sečnja dreves za sežiganje lesa za bioenergijo povzroča zmanjšanje ponorov ogljika v gozdovih;
- G. ker je bilo v različnih znanstvenih študijah Medvladnega foruma za podnebne spremembe in Skupnega raziskovalnega središča Komisije ugotovljeno, da sežiganje večine gozdne biomase povzroča več emisij toplogrednih plinov kot premog, nafta in

¹ Politično poročilo Skupnega raziskovalnega središča „The use of woody biomass for energy production in the EU“ (Uporaba lesne biomase za proizvodnjo energije v EU), 2021.

plin²;

- H. ker po podatkih Interpola nezakonita lesna industrija predstavlja do 90 % krčenja tropskih gozdov v nekaterih državah in privablja največje organizirane kriminalne združbe na svetu;
1. pozdravlja novo strategijo EU za gozdove do leta 2030 kot eno vodilnih pobud evropskega zelenega dogovora, da bi dosegli cilje EU na področju biotske raznovrstnosti, njen cilj o vsaj 55-odstotnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov do leta 2030 in podnebno nevtralnost do leta 2050;
 2. opozarja na odgovornost Evropske unije glede varstva, obnove in odpornosti svetovnih gozdov, kjer je pri gospodarjenju z gozdovi, tudi v okviru njene zunanje razsežnosti, treba dati prednost optimalnemu gozdarstvu za večjo sekvestracijo ogljika in koristi za biotsko raznovrstnost; ugotavlja, da ima lahko trajnostno gospodarjenje z gozdovi ključno vlogo pri varstvu podnebja z različnimi ukrepi in dobrimi praksami; opozarja, da bodo zmogljivosti gozdov za skladiščenje ogljikovega dioksida omogočile prehod na ogljično nevtralnost; v zvezi s tem poudarja, da je treba povečati gozdnatost, obnoviti poškodovane ekosisteme in tla, tudi s ponovnim pogozdovanjem, pogozdovanjem in krepitvijo odpornosti na podlagi jasnih ekoloških načel, hkrati pa si prizadevati za uresničitev Agende 2030;
 3. priznava ključno vlogo gozdov pri varstvu podnebja in biotske raznovrstnosti; poudarja, da gozdovi prispevajo k prizadevanjem za blažitev negativnih učinkov podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, kot so ekstremni vremenski pojavi, med njimi poplave, suše, nevihte, erozija tal, vročinski valovi in požari; v zvezi s tem opozarja, da lahko trajnostno gospodarjenje z gozdovi zaščiti tudi obalna območja in skupnosti; poudarja, da gozdovi poleg sekvestracije ogljika zagotavljajo široko paleto ekosistemskih storitev, kot je naravno filtriranje vode; opozarja na negativne učinke globalnega segrevanja na ekosisteme in migracije vrst zaradi podnebnih sprememb, ki zahtevajo posebno spremljanje in nadzor;
 4. opozarja, da krčenje gozdov in spreminjanje ekosistemov močno vplivata na človekove pravice, zlasti pravice domorodnih ljudstev in lokalnih skupnosti ter pravice do zemljiške posesti; zato meni, da bi morala prihodnja uredba EU o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, med drugim od gospodarskih subjektov izrecno zahtevati, da zagotovijo spoštovanje in upoštevanje običajnega prava in pravic do zemljiške posesti, zlasti Konvencije Mednarodne organizacije dela (št. 169) o domorodnih in plemenskih ljudstvih ter deklaracij OZN o pravicah domorodnih ljudstev in o pravicah kmetov in drugih oseb, ki delajo na podeželju, ter da bi morala zagotoviti, da lahko vsi imetniki pravic učinkovito sodelujejo in da se pridobi svobodno, predhodno in informirano soglasje domorodnih ljudstev in imetnikov drugih kolektivnih običajnih pravic; na splošno poziva, naj se za dajanje proizvodov na trg EU zahteva spoštovanje mednarodnega prava o človekovih pravicah;
 5. opozarja, da stabilizacija globalnega segrevanja pomeni prekinitev praks krčenja gozdov in spreminjanja naravnih ekosistemov; poudarja, da je treba v področje uporabe uredbe

² Politično poročilo Skupnega raziskovalnega središča „The use of woody biomass for energy production in the EU“ (Uporaba lesne biomase za proizvodnjo energije v EU), 2021.

EU o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, vključiti vse blago in proizvode, katerih proizvodnja škodljivo vpliva na gozdove in druge naravne ekosisteme, bogate z ogljikom, ki jih ogroža potrošnja EU; poleg tega poziva, naj se področje uporabe uredbe razširi na gumo, koruzo in živino; opozarja, da mora uredba zagotoviti trden okvir izvrševanja z učinkovitimi, odvračilnimi in sorazmernimi kaznimi ter zagotoviti civilno odgovornost in dostop do pravnega varstva;

6. opozarja na zavezo, ki sta jo septembra 2021 sprejeli EU in Kitajska, da si bosta skupaj prizadevali za zmanjšanje krčenja gozdov po svetu, in sicer s krepitvijo sodelovanja pri ohranjanju gozdov in trajnostnem gospodarjenju z njimi, povečanjem trajnosti dobavnih verig ter bojem proti nezakoniti sečnji in z njo povezani trgovini³; poziva EU in njene države članice, naj sprejmejo konkretne ukrepe za spodbujanje Kitajske in drugih tretjih držav k sprejetju podobne uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov;
7. priznava večnamensko vlogo gozdov, ki zajema širok nabor okoljskih, podnebnih in socialnoekonomskih dejavnosti, kot sta ohranjanje biotske raznovrstnosti in zagotavljanje obnovljivih surovin, kar prispeva k ustvarjanju delovnih mest in spodbujanju gospodarske rasti na podeželju; poudarja, da politike, ki podpirajo varstvo in obnovo biotske raznovrstnosti, prispevajo v boju proti podnebnim spremembam; poziva k trajnostnemu gospodarjenju z gozdovi pri uresničevanju podnebnih ciljev, saj je to ključno za zmanjšanje krčenja in degradacije gozdov;
8. ugotavlja, da je cilj strategije EU za gozdove spodbuditi celotno trajnostno gozdno biogospodarstvo v sinergiji z večjimi ambicijami EU na področju podnebja in biotske raznovrstnosti; poziva Unijo, naj pomaga pri krepitvi odpornosti gozdov s tem, da obravnava izzive in kompromise, ki se pojavljajo zaradi vse večjega povpraševanja po lesu kot surovini, viru energije in za biogospodarstvo, ter s tem povezano vse večje tveganje za krčenje gozdov, povezano z uvozom, prilaščanje zemljišč, nezakonito sečnjo in kršenje pravic domorodnih ljudstev in lokalnih skupnosti; je zaskrbljen zaradi ugotovitve Interpola, da so kazniva dejanja v gozdarstvu, ki se pogosto izvajajo v povezavi z drugimi kaznivimi dejanji, kot so davčna utaja, korupcija, ponarejanje dokumentov in pranje denarja, najbolj donosna od vseh kaznivih dejanj zoper okolje; poziva Komisijo in države članice, naj vztrajajo pri svoji zavezi, da se bodo bojevale proti nezakoniti sečnji in trgovini z nezakonito pridobljenim lesom in blagom, povezanim s tveganji za gozdove;
9. opozarja, da nezakonita sečnja povzroča krčenje gozdov, izgubo habitatov in izumrtje vrst ter prispeva k globalnemu segrevanju;
10. poziva EU in njene države članice, naj povečajo delež uradne razvojne pomoči za reforme upravljanja in pravosodja, da bi se zlasti v najmanj razvitih državah borili proti okoljskemu kriminalu in kaznivim dejanjem na področju gozdarstva ter jih preprečevali;
11. poudarja, da slabo upravljanje gozdov vodi v nezakonito sečnjo, in zato ponovno izraža podporo prostovoljnemu sporazumom o partnerstvu na področju izvrševanja zakonodaje, upravljanja in trgovine na področju gozdov kot pomembnemu orodju za odpravo temeljnih vzrokov nezakonitosti, med drugim korupcije, nejasnosti glede zemljiških

³ Skupno sporočilo za javnost po drugem dialogu na visoki ravni med EU in Kitajsko o okolju in podnebjju 27. septembra 2021.

pravic in pretiranega vpliva lesne industrije na gozdarske politike in zakonodajo; poziva EU, naj okrepi gozdno diplomacijo z izvrševanjem zakonodaje, upravljanjem in trgovino na področju gozdov ter s partnerstvi za varstvo in obnovo gozdov, ki bi morala spoštovati mednarodno pravo o človekovih pravicah, zlasti pravice domorodnih ljudstev in lokalnih skupnosti z običajnimi sistemi zemljiške posesti;

12. priznava, da so v skladu s trajnostnim gospodarjenjem z gozdovi izboljšanje, ohranjanje in varstvo večnamenskih, zdravih in odpornih gozdov ključna prednostna naloga vseh akterjev v vrednostni verigi EU, ki temelji na gozdovih;
13. vztraja, da je treba oblikovati univerzalne, jasne in zanesljive opredelitve kot podlago za zagotavljanje učinkovitega varstva gozdov;
14. poudarja, da mora politika EU na področju energije iz biomase, zlasti direktiva o energiji iz obnovljivih virov, izpolnjevati stroga okoljska in socialna merila, ki odražajo potrebo po učinkovitem priznavanju in spoštovanju običajnih pravic do zemljiške posesti skupnosti, ki so odvisne od gozda, in domorodnih ljudstev v skladu z mednarodnimi standardi, kot so Konvencija Mednarodne organizacije dela (št. 169) o domorodnih in plemenskih ljudstvih ter prostovoljne smernice Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) o odgovornem upravljanju zemljiške posesti in načelih za odgovorne naložbe v kmetijstvo in prehranske sisteme; poziva Komisijo, naj človekove pravice domorodnih ljudstev in lokalnih skupnosti posebej obravnava s prostovoljnimi sporazumi o partnerstvu na področju izvrševanja zakonodaje, upravljanja in trgovine na področju gozdov; opozarja, da so domorodni prebivalci, lokalne skupnosti, mali kmetje in ženske močno odvisni od svojega nepogrešljivega znanja o gozdovih; poudarja, da ohranjanje naravnih virov ni le vprašanje varstva biotske raznovrstnosti, temveč tudi vprašanje socialne pravičnosti, umeščene v širšo vizijo za ekološko obnovo; poleg tega poudarja, da bi bilo treba prednost nameniti razvoju znanja o gozdarstvu in varstvu gozdov, v številni prenos znanja;
15. izraža zaskrbljenost zaradi vsesplošnega pomanjkanja zaščite zagovornikov človekovih pravic in okoljevarstvenikov, ki so žrtve slabega ravnanja ali so celo ubiti v tretjih državah, zajemši države v razvoju; poziva EU, naj boj proti nekaznovanju uvrsti med svoje ključne prednostne naloge in razvije instrumente, s pomočjo katerih bo mogoče celovito, učinkovito in dosledno uveljavljati zakonodajo s področja človekovih pravic in okoljsko zakonodajo ter ju izvrševati;
16. ponavlja svoje stališče, da povezanost med podnebnimi spremembami, degradacijo okolja in naravnimi nesrečami vpliva na migracije in razseljevanje zaradi podnebnih sprememb ter obžaluje pomanjkanje mednarodnih varoval človekovih pravic za osebe, ki so žrtve tega procesa; poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo vlogo in zmogljivost regionalnih organov za človekove pravice in drugih mehanizmov pri obravnavi povezave med podnebnimi spremembami in človekovimi pravicami, spodbujanju okoljskih pravic in zaščiti njihovih zagovornikov v tretjih državah;
17. poudarja precejšnjo potrebo po stalnem razvoju raziskav in inovacij na področju trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, zlasti za izboljšanje prilagodljivosti in odpornosti gozdov; poudarja, da je tako mogoče v celoti izkoristiti potencial gozdov za doseganje podnebnih ciljev in ciljev krožnega gospodarstva;

18. je seznanjen s predlogi Komisije za dodatna, strožja trajnostna merila za bioenergijo v okviru revizije direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov; vendar opozarja, da je energija iz lesne biomase trenutno glavni vir obnovljive energije za EU, saj predstavlja 60 % njene uporabe energije iz obnovljivih virov, medtem ko je skladnost z merili za trajnostno gospodarjenje z gozdovi iz prenovljene direktive o energiji iz obnovljivih virov odvisna od obstoja nacionalne zakonodaje o gozdovih ali sistemov gospodarjenja na območju pridobivanja; v zvezi s tem izraža zaskrbljenost zaradi vpliva vse večjega uvoza biomase na okolje, saj lahko to poveča krčenje gozdov v tujini; vztraja, da bi moralo lesno biogospodarstvo ostati v mejah trajnostnosti in biti skladno s podnebnimi cilji EU za leti 2030 in 2050 ter cilji na področju biotske raznovrstnosti; poziva EU in njene države članice, naj trajnostno uporabljajo gozdno biomaso in izključijo kurjenje primarne lesne biomase iz vseh ciljev v zvezi z energijo iz obnovljivih virov ali iz upravičenosti do javnih spodbud; poleg tega poziva EU, naj razmisli o zagotavljanju podpore tretjim državam, ki bi lahko prešle na druge obnovljive vire energije razen lesa, s čimer bi zmanjšali pritisk na krčenje gozdov, ki ga povzroča uporaba lesa kot goriva, ter poziva k sprejetju ukrepov za povečanje gozdnosti in drugih gozdnih zemljišč, kjer je to ustrezno; poudarja, da je treba načelo kaskadne uporabe uporabiti za lesno biomaso in spoštovati načela krožnega gospodarstva;
19. poziva EU, naj spoštuje načelo skladnosti politik za razvoj in zagotovi, da bodo njena razvojna, trgovinska, kmetijska, energetska in podnebna politika med seboj usklajene; priznava pozitivni gospodarski, družbeni in okoljski prispevek gozdarskega sektorja in poziva k nadaljnjim naložbam v raziskave, inovacije in tehnološki napredek;
20. poziva EU, naj harmonizira obsežne cilje svoje zakonodaje in politik o gozdovih in gozdarskem sektorju;
21. ponovno poudarja, da bi morala biti trgovinska politika EU skladna z njenimi mednarodnimi okoljskimi zavezami in k njim prispevati; izpostavlja, da je strateškega pomena v trgovinske sporazume vnesti trdna, skladna in izvršljiva poglavja o trajnostnosti, ob čemer je treba poskrbeti za učinkovito izvajanje večstranskih okoljskih in podnebnih sporazumov; poziva k okrepitvi standardov in sistemov certificiranja v skladu s pravili Svetovne trgovinske organizacije; ponovno poziva k zavezujočim in izvršljivim mehanizmom za izvajanje poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju o socialnih in okoljskih standardih s posebnimi določbami o gozdovih, človekovih pravicah in odgovornem poslovnem ravnanju, zajemši določbe za zagotavljanje svobodnega, predhodnega in informiranega soglasja domorodnih ljudstev in lokalnih skupnosti ter priznavanje zemljiških pravic skupnosti in domorodnih ljudstev, odvisnih od gozda; poziva Komisijo, naj na podlagi zanesljivih podatkov in metodologij ocenjevanja izvede ocene učinka na trajnostnost s posebnim poudarkom na gozdovih, naravnih ekosistemih in človekovih pravicah; poleg tega poziva Komisijo, naj poglavja o boju proti korupciji v sporazumih o prosti trgovini uporabi za obravnavanje krčenja gozdov in nezakonite sečnje;
22. pozdravlja zavezo Komisije, da bo povečala trajnost in preglednost dobavnih verig; v zvezi s tem poziva k uporabi obvezne potrebne skrbnosti za vse gospodarske subjekte, ki so vključeni v dobavne verige blaga, povezanega s tveganji za gozdove, in poziva Komisijo, naj spodbuja zavezujoč regulativni okvir v zvezi s tem na mednarodni ravni, da bi promovirali preglednost in uveljavili sorazmerne, vendar odvračilne mehanizme

sankcij v skladu z vodilnimi načeli OZN o podjetništvu in človekovih pravicah;

23. meni, da sta zaradi večnamenskega prispevka gozdov k ambicioznim ciljem EU nujna tesno sodelovanje in izmenjava dobre prakse med različnimi ravni upravljanja in vpletenimi skupinami deležnikov, pa tudi z mednarodnimi, evropskimi, nacionalnimi in regionalnimi strokovnjaki, lastniki in upravljavci gozdov, znanstveniki in civilno družbo;
24. poziva, naj ima gozdarski sektor pomembno mesto pri cilju 30-odstotne porabe za podnebje v Instrumentu za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, v številni finančno ali tehnično pomoč za partnerske države z gozdarsko industrijo, da bi dosegli in spodbujali vključujoč pristop k izpolnjevanju ciljev OZN za trajnostni razvoj; poziva delegacije EU v tretjih državah, naj spodbujajo izmenjavo dobre prakse in razširjajo evropsko strokovno znanje; poziva EU, naj se zlasti uči iz inovativnih projektov v nekaterih tretjih državah, kot je pobuda o velikem zelenem zidu pod afriškim vodstvom, katere cilj je do leta 2030 obnoviti 100 milijonov hektarov degradiranih zemljišč na celotnem območju Sahela ter olajšati razvoj agroekoloških projektov in projektov obnove; poziva EU, naj na splošno podpre partnerske države pri razvoju praks in strategij trajnostnega gospodarjenja z gozdovi na podlagi zanesljivih znanstvenih dokazov ter naj v skladu s tem prednostno obravnava pogozdovanje, ki bo omogočilo rast biotsko raznovrstnih naravnih gozdov.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	14.6.2022
Izid končnega glasovanja	+: 20 -: 1 0: 2
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Barry Andrews, Eric Andrieu, Hildegard Bentele, Stéphane Bijoux, Udo Bullmann, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, Beata Kempa, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino, Michèle Rivasi, Bernhard Zimniok
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Alessandra Basso, Frances Fitzgerald, Iskra Mihajlova (Iskra Mihaylova), Marlene Mortler, Caroline Roose
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Lukas Furlas (Loucas Furlas), Krzysztof Hetman, David Lega, Philippe Olivier, Christine Schneider

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

20	+
ID	Philippe Olivier
PPE	Hildegard Bentele, Frances Fitzgerald, Lukas Furlas (Loucas Furlas), Krzysztof Hetman, David Lega, Marlene Mortler, Christine Schneider
RENEW	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Charles Goerens, Iskra Mihajlova (Iskra Mihaylova)
S&D	Eric Andrieu, Udo Bullmann, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino
VERTS/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Michèle Rivasi, Caroline Roose

1	-
ID	Bernhard Zimniok

2	0
ECR	Beata Kempa
ID	Alessandra Basso

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	12.7.2022
Izid končnega glasovanja	+: 30 -: 2 0: 10
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidže Alieva-Veli (Atidzhe Alieva-Veli), Álvaro Amaro, Attila Ara-Kovács, Benoît Biteau, Mara Bizzotto, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Luke Ming Flanagan, Dino Giarrusso, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Chris MacManus, Ulrike Müller, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Bronis Ropè, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Asim Ademov, Franc Bogovič, Claude Gruffat, Michaela Šojdrová, Thomas Waitz
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Seán Kelly, Dietmar Köster, Ramona Strugariu

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V PRISTOJNEM ODBORU**

30	+
ECR	Mazaly Aguilar, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
PPE	Asim Ademov, Álvaro Amaro, Franc Bogovič, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Jarosław Kalinowski, Seán Kelly, Norbert Lins, Anne Sander, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Michaela Šojdrová
RENEW	Atidže Alieva-Veli (Atidzhe Alieva-Veli), Asger Christensen, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Ulrike Müller, Ramona Strugariu
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Dietmar Köster, Camilla Laureti, Juozas Olekas

2	-
ECR	Krzysztof Jurgiel
ID	Gilles Lebreton

10	0
ID	Mara Bizzotto
NI	Dino Giarrusso
THE LEFT	Luke Ming Flanagan, Chris MacManus, Eugenia Rodríguez Palop
VERTS/ALE	Benoît Biteau, Claude Gruffat, Martin Häusling, Bronis Ropë, Thomas Waitz

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani